

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

דוחות כספיים לשנת 2008

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

דוחות כספיים לשנת 2008

תוכן העניינים

עמודים

2- 11	דוח הדירקטוריון
12- 30	סקירת ההנהלה
31	דוח ההנהלה על אחריותה לדוח השנתי
32	דוח רואה החשבון המבקר
33- 34	הצהרות דוחות כספיים :
35	מאזנים
36	דוחות הכנסות והוצאות
37	דוחות על השינויים בזכויות העמיתים
38- 63	ביאורים לדוחות הכספיים

קופת גמל הנדסאים וטכנאים דוח הדירקטוריון לשנת 2008

מאפיינים כלליים של הקופה

קופת גמל הנדסאים וטכנאים (להלן "הקופה") הוקמה ביום 29 בינואר 1996 במסגרת הסכמי שכר בסקטור הציבורי להכללת רכיבים לפנסיה. עד ליום 31 ביולי 2007 קופת הגמל פעלה כתאגיד. החל מתאריך זה מנוהלת הקופה על ידי הנדסאים וטכנאים- חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן "החברה").

לחברה המנהלת אין הון עצמי ופעילותה היחידה הינה ניהול קופת גמל הנדסאים וטכנאים.

- הקופה סקטוריאלית ומיועדת לעמיתים שכירים, אשר הארגון היציג שלהם הינו הסתדרות הנדסאים והטכנאים, או המדורגים בדרוג ההנדסאים והטכנאים.
- מספר אישור מס הכנסה של הקופה הוא 157. האישור תקף עד 31 בדצמבר 2009.
- לקופה מופרשים כספים למטרת תגמולים לשכירים או תגמולים לעצמאים.
- סכומי ההפרשות שקיבלה הקופה בתקופת הדוח נגזרים ממשכורתו של העמית על פי התנאים והסכמי העבודה אצל המעביד.
- שיעורי ההפרשות המרביים הם עד 7% מן השכר על ידי העובד, ו – 7.5% על ידי המעביד.
- עמיתים עצמאים הם עמיתים שכירים שהצטרפו לקופה (לראשונה בשנת 2002), כחלק מיישום הסכם המעבר מפנסיה תקציבית לפנסיה צוברת, ושהמעסיק מפקיד עבורם (לפי בחירתם) 7% מרכיבי שכר שנקבעו (שאינן בגינם הפרשה לפנסיה).

מידע על בעלי המניות

עמיתי הקופה הם חברים בחברה, ועל פי חוק החברות התשנ"ט-1999, הם נחשבים כבעלי מניות ללא ערך נקוב. מספר החברים בחברה אינו מוגבל.

מסמכי היסוד

ביום 25.11.2008 אישר אגף שוק ההון הכנסת תיקונים בתקנון הקופה, שעיקרם מתן אפשרות לעמיתים להפקיד הפקדות בקופה גם בגין רכיב הפיצויים, לרבות העברת כספים מקופות גמל אחרות לתגמולים ופיצויים. בנוסף, אישר האוצר הפיכת הקופה לקופת גמל מסלולית בה ינוהלו שני מסלולים. האחד- מסלול כללי (מספרו 157), שהינו מסלול ברירת המחדל. השני- מסלול אג"ח (מספרו 1414).

מספרי חשבונות והיקף נכסים

סך נכסי הקופה לתאריך המאזן הוא 724,163 אלפי ש"ח. מספר חשבונות העמיתים המנוהלים על ידי הקופה בתאריך המאזן הוא 15,392.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים דוח הדירקטוריון לשנת 2008

התפתחויות הכלכליות במשק והשפעתן על מדיניות ההשקעות של הקופה 1. התפתחויות פיננסיות

מדד המחירים לצרכן

מדד המחירים לצרכן (המדד "בגיין") עלה בשיעור של 3.7% בשנת 2008. המדד עלה בשמונת החודשים הראשונים של השנה ב- 4.3% במצטבר, ובהמשך השנה התמתנה האינפלציה עד לכדי דפלציה בחודשיים האחרונים של השנה. השיעור השנתי גבוה מהיעד שבנק ישראל הציב לאינפלציה בשנת 2008, שהיה בתחום 3% - 1%. העלייה בשיעור האינפלציה בתחילת שנת 2008 הושפעה מעלייה במחירי האנרגיה בעולם, וכן מעלייה של מחירי הסחורות, המזון וההלבשה. הירידה לקראת סוף השנה נבעה מירידה במחירי הסחורות והאנרגיה שירדו חדות ומהצפי למיתון כלכלי.

הריבית השקלית

בחודשים הראשונים של שנת 2008 הוריד בנק ישראל את הריבית משיעור של 4.25% לשיעור של 3.25%. הורדות הריבית שאפיינו את תחילת שנת 2008 נועדו לעזור למשק להתמודד עם המשבר העולמי שפרץ ב-2007. בחודשים יולי עד ספטמבר העלה הנגיד את הריבית ב-1% במצטבר בעקבות לחצים אינפלציוניים ששררו במשק (ואשר יובאו ברובם מחו"ל בעקבות עליית מחירי הסחורות), אולם החל מאוקטובר בעקבות החרפת המשבר בשווקים, נתוני מאקרו שליליים, ובעקבות עמיתיו מעבר לים, החל הנגיד בתהליך מהיר של הורדת ריבית כך שבארבעת החודשים האחרונים של השנה ירדה הריבית ב-2.5% לרמה של 1.75% בסופה.

מטבע חוץ

בהמשך למגמה שאפיינה את הדולר בשנת 2007 בה הוא נחלש מול השקל בכ-8.97%, המשיך הדולר להיחלש במחצית הראשונה של 2008 עד שביולי נגע הדולר בתחתית של 3.23 שקל לדולר. גירעון תקציבי גדול בארה"ב, צפי להמשך ההאטה הכלכלית והמשך המשבר בנדל"ן בארה"ב בשנת 2008, וכן משבר האשראי בארה"ב אשר הביא את הבנק המרכזי של ארה"ב להוריד את שיעור ריבית – כל אלו גרמו לחולשה של הדולר מול רוב המטבעות בעולם, ומול השקל בפרט. בהמשך השנה בעקבות תהליך של חזרת כסף משווקי העולם לארה"ב ובכלל זה גם מישראל, התחזק הדולר בעולם וגם בישראל. השיעור השנתי של הייסוף בשער השקל מול הדולר היה 1.1%.

תקציב המדינה

הגירעון הממשלתי בישראל הסתכם בשנת 2008 בסך של 15.2 מיליארד שקלים, שהם כ-2.1% מהתמ"ג. חריגה של 0.5% לעומת התכנון המקורי של תקציב המדינה: 1.6% תוצר, שהם 11.5 מיליארד שקלים. בשנת 2007 שיעור הגירעון עמד על 0.02% תוצר שהם 127 מיליון ש"ח. ובשנת 2006 שיעור הגירעון היה 0.88% מן התוצר הלאומי הגולמי. העליה בגרעון לשנת 2008 נובעת מהקדמת הוצאות והאצת השקעות שונות מצד משרדי ממשלה לאור המשבר הגלובאלי.

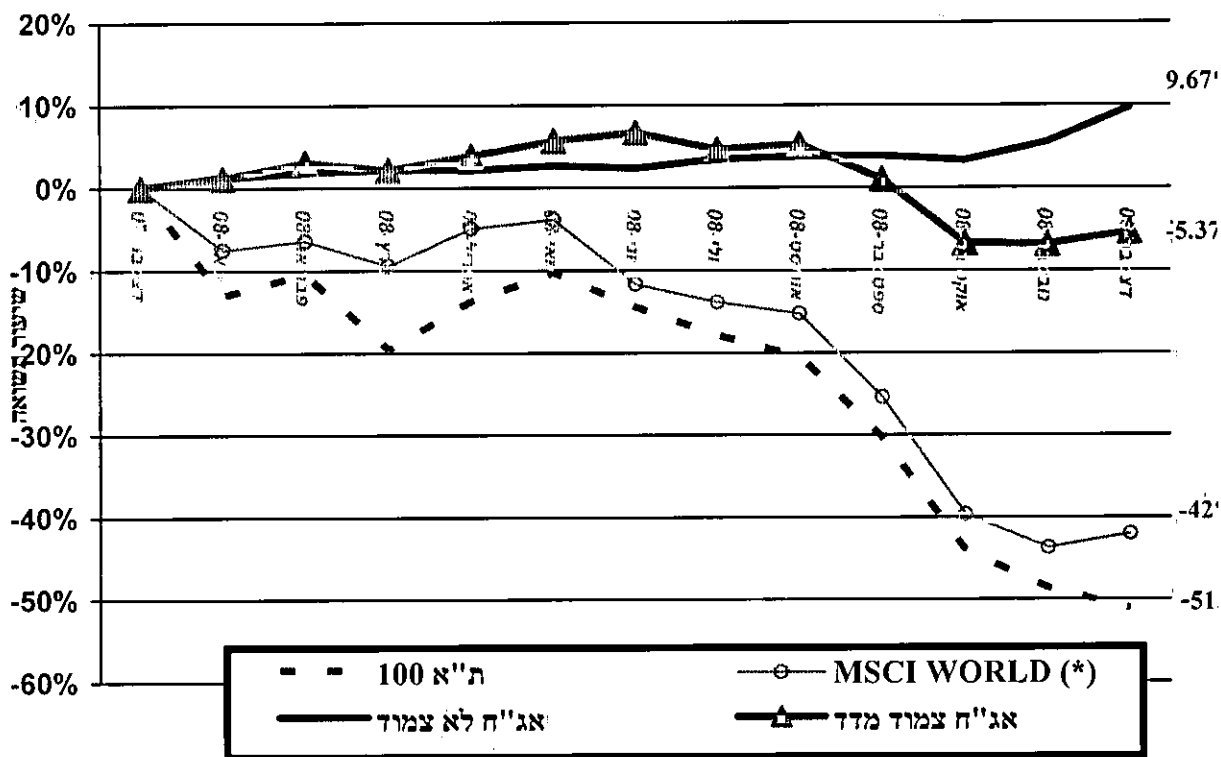
מאזן התשלומים הלאומי

בין החודשים ינואר לספטמבר 2008 ירד העודף בחשבון השוטף ל-1.6 מיליארד דולר, מ-3.3 מיליארד דולר בתקופה המקבילה אשתקד. הירידה בעודף מבטאת גידול בגירעון בחשבון הסחורות ובחשבון ההכנסות, שקוזז חלקית על ידי עלייה בעודף של חשבון השירותים ושל חשבון ההעברות השוטפות. ייצוא הסחורות והשירותים הגיע ל-62.6 מיליארד דולר בהשוואה ל-51.4 מיליארד דולר בתקופה המקבילה אשתקד.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים דוח הדירקטוריון לשנת 2008

2. התפתחויות בשוק ההון

שנת 2008 התאפיינה בתשואות שליליות במרבית האפיקים. להלן תרשים המציג שינויים במדדים עיקריים בשנת 2008 (לפי הנתונים בסוף כל חודש):

(*) מדד MSCI WORLD, משקף את מדדי המניות בעולם, ומשקלל בשווי שוק בשווקים.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים דוח הדירקטוריון לשנת 2008

שוק המניות

במהלך שנת 2008 המשיך מדד המעו"ף את המפנה השלילי שהחל במחצית השנייה של שנת 2007, אך בתנודתיות גדולה יותר מבעבר עקב משבר האשראי בארה"ב שהתרחש במהלך השנה. נתונים מקרו כלכליים שליליים שפורסמו בשנת 2008 בארץ ובעולם תרמו גם הם לירידות בשוק המניות בישראל. בסיכום שנתי מדד המעו"ף ומדד ת"א 100 ירדו בשיעורים של 46.19% ו- 51.14% בהתאמה. מדד מניות היתר 120 ירד בשיעור של 54.8%.

שוק אגרות החוב

במדד אגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד נרשמה עליה של 9.55%. במדד אגרות החוב הקונצרניות הצמודות למדד המחירים לצרכן נרשמה ירידה בשנת 2008 בשיעור של 16.64%.

מדדי הגילון, השחר והמק"מ עלו בשיעורים של 3.75%, 12.5% ו- 5.47% (בהתאמה) בשנת 2008.

שינוי במדדים

להלן שיעורי השינוי במדדים הנבחרים:

2007	2008	
31.4%	-46.1%	מדד המעו"ף
-8.9%	-1.1%	דולר
1.7%	-6.4%	יורו
6.7%	9.5%	אג"ח צמוד מדד ממשלתי
5.5%	-16.6%	אג"ח צמוד מדד קונצרני
4.5%	3.7%	גילון
2.4%	12.5%	שחר
4.5%	5.5%	מק"מ

גיוס הון במשק

בשנת 2008 גייס הסקטור הפרטי באמצעות הנפקות של אגרות חוב (צמודות מדד, בעיקר) ומניות סך של 16.5 ו- 3.1 מיליארד ש"ח בהתאמה. לעומת סך של 42 ו- 21 מיליארד ש"ח בהתאמה, בשנת 2007. בסיכום שנת 2008 ביצע האוצר עודף גיוס של 5.9 מיליארד ש"ח כדי להקל את המימון בשנת 2009.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים דוח הדירקטוריון לשנת 2008

3. ענף קופות הגמל וקרנות ההשתלמות

היקף הנכסים הכולל של קופות הגמל וקרנות ההשתלמות הסתכם ב - 31 בדצמבר 2008 ב - 218 מיליארד שקל, לעומת 277 מיליארד שקל ב - 31 בדצמבר 2007. הירידה בהיקף נכסי קופות הגמל וקרנות ההשתלמות מוסברת בחלקה בתשואה השלילית, בשיעור ממוצע של (16.36%), שהשיגו קופות הגמל וקרנות ההשתלמות על השקעותיהן במהלך השנה החולפת, ובמשיכות העמיתים עקב המשבר העולמי.

היקף הנכסים של קופות הגמל לתגמולים בסוף שנת 2008 ירד בשיעור של 22.93% לעומת סוף שנת 2007. היקף נכסי הקופה ירד בשיעור של 18.8% באותה תקופה. התשואה הנומינלית הממוצעת ברוטו שהשיגו הקופות היתה תשואה שלילית בשיעור של 16.37%. קופת גמל הנדסאים וטכנאים השיגה בשנת 2008 תשואה נומינלית ברוטו שלילית בשיעור של 14.35%.

השיעור הממוצע של דמי הניהול בענף קופות הגמל לתגמולים בשנת 2008 היה 0.86%.

שיעור דמי הניהול שנגבו מעמיתים בשנת 2008, לפי הנוסחה המופיעה בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) התשכד - 1964 (תוספת שישית, חלק ג') הוא 0.34%.

4. אירועים לאחר תאריך המאזן

א. מתאריך הדוחות הכספיים ועד ליום 15/03/2009 עלה מדד ת"א 100 בשיעור של 7.74%, מדד איגרות החוב הממשלתיות בבורסה בתל אביב עלה בשיעור של 1.97% ומדד המחירים לצרכן (הידוע) ירד ב - 0.63%. בשער השקל חל פחות בשיעור של 6.63% מול שער הדולר וריבית בנק ישראל ירדה ב - 1.75 נקודות האחוז והגיעה ל - 0.75%.

לגורמים אלו תהיה השפעה על שווי אחזקות הקופה ועל החלטות ההשקעה של ועדת ההשקעות, ולפיכך על התשואה.

בחודשים ינואר - פברואר 2009 השיגה הקרן תשואה נומינלית ברוטו של 5.16% במסלול הכללי ו - 0.91% במסלול האג"ח.

ב. בתחילת שנת 2009, החלה הקופה להפעיל מסלול השקעה נוסף על המסלול הכללי, מסלול אג"ח, לפעילות באפיקים בעלי סיכון נמוך יחסית.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים דוח הדירקטוריון לשנת 2008

5. מדיניות ההשקעות של הקופה על רקע ההתפתחויות הכלכליות

מדיניות הקופה היא השגת תשואה אופטימלית תוך התחשבות במכלול הסיכונים הניצבים בפני הקופה (כולל סיכון הנזילות). הקופה מפזרת את השקעתה בנכסים פיננסיים מגוונים. היקף ההשקעה בכל אפיק ועיתוי ההשקעה נבחנים על פי הערכה של ההתפתחויות הכלכליות הצפויות בישראל ובעולם ואת הסיכונים השונים.

שינויים רבים, חלקם קיצוניים, התרחשו בשוקי ההון, הכספים והמט"ח בארץ ובעולם בשנת 2008. בין היתר ניתן לציין את הירידות בשערי המניות והאג"ח הקונצרני בארץ, הייסוף בשער החליפין של השקל מול הדולר בתחילת השנה והמפנה בהמשך השנה, התפתחות משבר הסאב פריים למשבר עולמי הכולל מרכיבים של תופעות שליליות בשוקי ההון, במערכת הבנקאות, בשיעור הצמיחה ובמעבר למיתון, בשיעור התעסוקה ועוד.

הקופה שינתה את הרכב נכסיה לאור השינויים בשוקי ההון כאמור. להלן פירוט השינויים לפי אפיקים בסיכום שנתי:

מניות וניירות ערך אחרים סחירים - שיעור המניות וניירות הערך הסחירים האחרים מסך נכסי הקופה, ירד מ - 30.7% בתחילת השנה לשיעור של 17.9% בסוף השנה. השינוי מוסבר בירידת ערך המניות שבתיק בעקבות המשבר בשווקים.

אג"ח סחירות - שיעורן של אגרות החוב הממשלתיות הסחירות מנכסי הקופה עלה בשנת 2008 משיעור של 21.2% בתחילת השנה לשיעור של 26.9% בסופה. באפיק הסולידי נרשמה השנה עליה חדה במחירי אגרות החוב הממשלתיות, תוך ירידה חדה בתשואה לפדיון של אג"חים אלו. עמדת מנהלי התיקים היתה כי ההאטה בפעילות הכלכלית שנרשמת ברוב כלכלות העולם, תגרום בסופו של דבר לירידה במחירי הסחורות ודרך זה לירידה באינפלציה בישראל מה שאכן קרה. האטה זו נרשמה גם במשק הישראלי והביאה לצמצום הלחצים האינפלציוניים במשק, וכאמור הפכה את האפיק השקלי הלא צמוד לאטרקטיבי. על כן, מנהלי התיקים של הקופה פעלו להגדלת האפיק השקלי, ורכשו אגרות חוב שקליות (שחר וגילון) בהיקף כולל נטו של כ-67.7 מ' ש. לעומת זאת, באפיק הצמוד הממשלתי בוצע צמצום בהחזקה בעקבות הצפי להאטה עולמית על ידי מכירת אגרות חוב ממשלתיות צמודות למדד בהיקף של 28 מ' ש נטו.

שיעורן של אגרות החוב הקונצרניות הסחירות מנכסי הקופה עלה בשנת 2008 משיעור של 12.0% בתחילת השנה לשיעור של 19.2% בסופה. הדבר נבע מרכישת אג"ח אלה כנגד הירידה במחיריהן בסכום כולל של 104.3 מיליון ש"ח (נטו).

האפיק הצמוד למט"ח - שיעורם של הנכסים הצמודים למט"ח (כולל חשיפה באמצעות חוזים עתידיים) מנכסי הקופה ירד בשנת 2008 משיעור של 13.3% בתחילת השנה לשיעור של 6.4% בסופה. הירידה מוסברת בפדיון אג"ח קונצרניות בחו"ל, ירידה בשווי מניות חו"ל ופקיעת חוזים עתידיים על שערי מט"ח.

ניירות ערך לא סחירים, פיקדונות (לתקופה שמעל חודש) והלוואות - שיעורם של נכסים אלו מנכסי הקופה ירד בשנת 2008 משיעור של 26.2% בתחילת השנה לשיעור של 24.3% בסופה.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים דוח הדירקטוריון לשנת 2008

מצבה הכספי של הקופה ותוצאות פעילותה

1. להלן טבלה המפרטת את השינויים בהפקדות העמיתים, במשיכותיהם ובהעברותיהם בשנה זו לעומת השנה הקודמת (באלפי ₪):

שיעור השינוי	שנת 2007	שנת 2008	
(12.44%)	61,746	54,063	הפקדות (1)
110.56%	(22,761)	(47,925)	משיכות (2)
(65.90%)	(142,857)	(48,710)	העברות מהקופה (3)
686.72%	467	3,674	העברות אל הקופה (3)

(1) ניתן לייחס את הירידה בהפקדות לירידה במספר חשבונות העמיתים, בעקבות מעבר עמיתים לקופות אחרות ומשיכותיהם.

(2) ניתן לייחס את הגידול במשיכות לרצון של העמיתים להוציא את כספם משוק ההון, השרוי במשבר.

(3) ניתן לייחס את הירידה בהעברות מהקופה לקופות אחרות והעלייה בהעברות אל הקופה, לפעולות השימור של הקופה ולתשואה הטובה של הקופה ביחס לקופות אחרות.

2. התשואה השלילית הנומינלית ברוטו של הקופה בשנה המדווחת היא (14.35%), לעומת תשואה חיובית של 9.99% אשתקד. ההפסדים שצברה הקופה בשנת 2008, נבעו בעיקר ממניות ואגרות חוב קונצרניים. ראה נתונים על התנהגות מדדים שונים וכן השוואתם לשנה קודמת, בדוח הדירקטוריון בפרק על "ההתפתחויות בשוק ההון". מידע נוסף ראה בדוח שיעורי הכנסה בסקירת ההנהלה ב(2).

3. יתרות העמיתים בקופה, שזכאים למשיכת כספים, הינן בשיעור של 22.2% מכלל נכסי הקופה ליום המאזן (להלן - "יחס הנזילות"). בנוסף, עמיתים יכולים להעביר את כספם לקופה אחרת, גם אם אינם יכולים עדיין למשוך אותה כדן. הקופה נוהגת לממן את המשיכות וההעברות מן ההפקדות השוטפות, מתקבולים שוטפים מהשקעות הקופה, ואם צריך ממכירות בבורסה.

לצורך שמירה על יכולתה של הקופה לבצע תשלומים בכל עת מתייחסת מדיניות ההשקעות של הקופה, יחד עם שיקולי רווח וסיכון, גם ליחס הנזילות, וכן עוקבת אחר נתוני ההפקדות, המשיכות והעברות הזכויות בפועל. בדרך זו הקופה שומרת על היכולת להתמודד עם שינוי בהתנהגות העמיתים, עם העברת כספים מהקופה ועם משיכות כספים לא צפויות, אם יהיו. מדיניות ההשקעות מבוססת על השקעת חלק מהכספים בהשקעות נזילות שוטפות (פיקדונות שקליים קצרי טווח) ובאפיקים סחירים, הניתנים למימוש בהתאם לצרכי הנזילות. הקופה מחזיקה 75.7% מנכסיה בנכסים סחירים, במזומנים ובשווי מזומנים.

במסגרת מדיניות ההשקעות של הקופה, ומתוך כוונה למקסם את תשואת הקופה תוך סיכון נמוך, ועדת ההשקעות מתאימה את מח"מ הנכסים בהתאם להערכותיה לגבי השינויים הצפויים בשוק ההון, ובהתחשב בנזילות של עמיתי הקופה.

4. מאזן הקופה הסתכם ביום 31 בדצמבר 2008 ב- 724,163 אלפי ש"ח לעומת 891,619 אלפי ש"ח ביום 31 בדצמבר 2007, ירידה של 18.8%.

הקיטון בהיקף המאזן בשנת 2008 נבע בעיקר מההפסדים באפיקי ההשקעה, בתוספת הצבירה השלילית נטו של זכויות העמיתים.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים דוח הדירקטוריון לשנת 2008

ניהול סיכוני שוק

כללי

הטיפול בסיכוני השוק נעשה במשולב עם הטיפול בסיכוי לרווח במסגרת תהליכי קבלת החלטות ההשקעה בקופה. הקופה מחויבת לעמוד בכללי ההשקעה שנקבעו בתקנות מס הכנסה. כללים אלו נועדו, בין היתר, להפחית את סיכוני השוק.

אחראי על ניהול סיכוני שוק

סעיף 10(א) לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) תשס"ה-2005 (להלן "חוק קופות גמל") קובע כי קופת גמל תמנה מנהל סיכונים. בחוזר גמל מיום 21 בדצמבר 2005, שפירסם אגף שוק ההון, הובהר כי בכוונת האגף להתקין תקנות לענין מינוי מנהל סיכונים, תנאי כשירות שיידרשו ממנהל סיכונים והנחיות לגבי אופן פעילותו. לאור זאת, הובהר כי אין חובה למנות, בשלב זה, מנהל סיכונים. לקופה לא מונה מנהל סיכונים.

תיאור סיכוני שוק

ראה להלן, פרק "ניהול סיכונים בהשקעות" בסקירת ההנהלה. הקופה פועלת בתחום הנגזרים לא רק למטרות הגנה, אלא גם לצורך חשיפה לאפיקים, לגיוון דרכי החשיפה ולשיפור הנזילות.

מדיניות ניהול סיכוני שוק

מדיניות ניהול הסיכונים נועדה למצוא את השילוב האופטימלי לדעת החברה בין הקטנת הסיכונים בתיק הנכסים, ובין הגדלת הרווחים ממנו. מדיניות ההשקעות נקבעת על ידי ועדת ההשקעות, בכפוף להקצאת הנכסים האסטרטגית כפי שנקבעה ע"י הדירקטוריון. הקצאת הנכסים האסטרטגית קובעת את שיעורי המינימום והמקסימום להשקעה בכל אפיק ואפיק על בסיס רמת הסיכון הרצויה, נזילות עמיתי הקופה, ופיזור תיק הנכסים. תמהיל ההשקעות נקבע על בסיס התנאים בשוקי הכספים וההון בישראל ובעולם תוך התייחסות להתפתחויות הצפויות בשווקים אלו בטווחי זמן שונים. אחד האלמנטים החשובים במדיניות ניהול הסיכונים הינו פיזור ההשקעות באפיקים השונים. ההשקעות מפוזרות באפיקים השונים החל מרמת שווקי היעד, דרך רמת הענף ועד רמת המנפיק הבודד. בנוסף, פיזור הסיכונים מתבטא בהשקעה בטווחי פידיון שונים. ראה עוד להלן, פרק "ניהול סיכונים בהשקעות" בסקירת ההנהלה.

השקעה בסוג השקעות חדש טעונה אישור של דירקטוריון הקופה. היקף החשיפה נקבע על ידי ועדת ההשקעות של הקופה, כפוף להחלטות הדירקטוריון. המגבלות הכמותיות על היקף החשיפות משתנות לעיתים על ידי הדירקטוריון וועדת השקעות.

הפיקוח על מדיניות ניהול סיכוני שוק

כאמור בתחילת הפרק, הטיפול בסיכונים ובסיכויים נעשה במשולב ואין תיעוד מיוחד המצביע על הקשר (אם קיים) שבין המכשיר הפיננסי הנגזר ובין נכס הבסיס, מעבר לתיעוד הרגיל.

מידע נוסף ראה להלן סעיף 6, והפרק "אופן ניהול הקופה" בדוח הדירקטוריון של החברה המנהלת.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים דוח הדירקטוריון לשנת 2008

דוח בסיסי הצמדה

ראה להלן, ביאור 3 בדוחות הכספיים המבוקרים.

פוזיציות בנגזרים

ראה להלן, ביאורים 7, 8 ו-16 בדוחות הכספיים המבוקרים.

מידע נוסף על סיכונים

1. ראה להלן מידע על מצב חובות המעסיקים וההתחייבויות התלויות, מעקב הקופה עליהם, והסיכון הנוגע לקופה בשל כך, בביאור 20 בדוחות הכספיים המבוקרים.
2. ראה להלן מידע על סיכון מנפיק, בפרק "ניהול סיכונים בהשקעות" בסקירת ההנהלה.
3. ראה להלן מידע נוסף על נתונים כמותיים המשפיעים על היקף החשיפה, בביאורים 4 - 8 בדוחות הכספיים המבוקרים.
4. ראה להלן מידע על סיכון תפעולי, בדוח ההנהלה על אחריותה לדוח השנתי.
5. המידע הקבוע המוגש בישיבות הדירקטוריון וועדת ההשקעות כולל: שינוי במדדי השוק בתקופה שחלפה ממועד הישיבה הקודמת, סקירת פעילות הקופה בתקופה שבין הישיבות, פירוט ההשקעות בתעודות סל על מדדי מניות בחו"ל, הקצאת הנכסים האסטרטגית של הקופה והרכב נכסי הקופה בפועל, פירוט ההפקדות והמשיכות של עמיתי הקופה מהקופה, וכן טבלה של התשואות החודשיות שהשיגו מנהלי התיקים הפועלים עבור הקופה.
6. ככלי בקרה למניעת חריגות מכללי ההשקעה, קיים דוח מחשב המתריע אם ישנה חריגה של הקופה מכללי השקעה שנקבעו בתקנות מס הכנסה.
7. הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי
המנכ"ל ובנק יהב העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל ובנק יהב הסיקו כי לתום תקופה זו הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של החברה הן יעילות על מנת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהחברה נדרשת לגלות בדוח השנתי בהתאם להוראות הדין והוראות הדיווח שקבע הממונה על שוק ההון ביטוח וחסכון ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

כחלק מהיערכות החברה ליישום דרישות חוזר הממונה בקשר עם יישום בקורות ונהלים לגבי הגילוי, תכהן ועדת הביקורת כועדת הגילוי של החברה האחראית לדון בליקויים שעלו במערך הבקרה הפנימית ובצורך במתן גילוי בדוחות הכספיים. למועד פרסום הדוח הכספי לא התגלו ליקויים במערך הבקרה הפנימית המחייבים מתן גילוי בדוח הכספי.

8. בקרה פנימית על דיווח כספי
במהלך השנה המסתיימת ביום 31 בדצמבר 2008 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה על דיווח כספי.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים דוח הדירקטוריון לשנת 2008

9. אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי

אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, פרסם בחודש מאי 2007 חוזר בעניין "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי". החוזר קובע הוראות שמיועדות ליישם את דרישות סעיף 404 של ה- Sox Act (להלן – "סעיף 404"). מכח סעיף 404 פורסמו בארצות הברית הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית, וחוות דעתו של רואה החשבון המבקר לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי. לפי הוראות החוזר, תידרש הנהלת החברה להצהיר על אחריותה לקיומם ולשמירתם של בקרות פנימיות נאותות ונהלים נאותים בנוגע לדיווח הפיננסי וכן למסור את הערכתה לגבי האפקטיביות של בקרות ונהלים אלו. בחוזר נקבעו לוחות זמנים לפיהם יישום הוראת החוזר יהיה החל מהדוחות הכספיים לשנת 2009. בחודש דצמבר 2008 פרסם ממונה על שוק הון טיוטת חוזר גופים מוסדיים 2008-119 אשר בא להחליף את חוזר גופים מוסדיים 2007-9-9. עיקר השינוי הינו בדחיית מועד היישום להוראה לדוחות הכספיים לשנת 2010.

החברה מינתה צוות היגוי ליישום החוזר, וצוות לביצוע הפרוייקט וההיערכות אליו. גם הבנק מינה צוות ליישום ההיערכות הנדרשת.

החברה נערכה ליישום החוזר ובחרה משרד רואי חשבון חיצוני על מנת שייעץ, יסייע, ידריך וילווה את החברה בהערכות לביצוע הפרוייקט.

החברה נמצאת בשלב היערכות לביצוע הפרוייקט. למועד פרסום הדוחות הכספיים לשנת 2008 ביצעה החברה מיפוי של יחידות עסקיות מהותיות וכן חשבונות ותהליכים עסקיים מהותיים לדיווח הכספי והחלה בתהליך תיעוד תהליכים, מיפוי הסיכונים והבקרות הפנימיות הקיימות ברמת התהליכים והעסקאות.

לצורך יישום SOX 404, החברה תזדקק לחוות דעת על הבנק, המכונה SAS 70, הואיל ומערכות המידע העיקריות המשרתות אותה, מתופעלות על ידי הבנק. המשרד המבצע את הפרוייקט עבור הבנק (דלויט ברייטמן אלמגור זוהר) ואחראי על מתן חוות הדעת בנדון, מצוי בהליך תיעוד התהליכים, מטרות הבקרה והבקרות הקיימים באגף נכסי לקוחות בבנק יחב ומיועדים לשירות קופות הגמל.

10. מדד ניהול סיכונים

על פי הוראת אגף שוק ההון, החברה נדרשת לחשב ולדווח מדי חודש את מדד Historical Simulation based Value at Risk - HS-STD (ערך בסיכון על בסיס סימולציה היסטורית) עבור הקופה. המדד יוצר סימולציה היסטורית המחשבת את הסיכון של תיק ההשקעות הנוכחי של הקופה, אילו היה נחשף לאירועים שהתרחשו בשוק בעבר.

תחילת יישום החוזר נדחתה לחודש מרץ 2009.

כמו כן, אגף שוק ההון כבר מפרסם באינטרנט מדדי סיכון שונים, שהוא מחשב ביחס לכל קופה, לרבות הקופה שהיא נשוא דוח זה.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

סכומים מדווחים

(באלפי שקלים חדשים)

<u>ליום 31 בדצמבר</u>					<u>א(1). מאזנים</u>
<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	
					<u>נכסים</u>
					<u>השקעות</u>
					מזומנים ושווי מזומנים:
533	309	1,061	4,313	6,966	מזומנים בבנקים
<u>117,485</u>	<u>23,350</u>	<u>19,601</u>	<u>83,982</u>	<u>77,271</u>	פיקדונות קצרי מועד
118,018	23,659	20,662	88,295	84,237	
-----	-----	-----	-----	-----	
					ניירות ערך סחירים:
					איגרות חוב ממשלתיות
265,508	370,552	302,804	189,326	194,712	איגרות חוב קונצרניות
38,940	89,637	115,025	106,630	139,384	מניות וניירות ערך אחרים
<u>98,311</u>	<u>162,583</u>	<u>253,337</u>	<u>273,956</u>	<u>129,604</u>	
402,759	622,772	671,166	569,912	463,700	
-----	-----	-----	-----	-----	
					ניירות ערך שאינם סחירים:
					איגרות חוב קונצרניות
99,150	105,166	104,148	126,350	92,555	מניות וניירות ערך אחרים
<u>4,977</u>	<u>4,801</u>	<u>4,787</u>	<u>13,672</u>	<u>2,131</u>	
104,127	109,967	108,935	140,022	94,686	
-----	-----	-----	-----	-----	
					פיקדונות:
					פיקדונות בבנקים
134,818	117,975	108,321	93,193	81,441	הלוואות לאחרים
<u>1,408</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	
136,226	117,975	108,321	93,193	81,441	
-----	-----	-----	-----	-----	
					סכומים לקבל בגין השקעות
53	748	261	197	99	
-----	-----	-----	-----	-----	
					<u>חייבים ויתרות חובה</u>
24	27	29	-	-	
-----	-----	-----	-----	-----	
					<u>רכוש קבוע</u>
19	12	5	-	-	
-----	-----	-----	-----	-----	
761,226	875,160	909,379	891,619	724,163	סך כל הנכסים
=====	=====	=====	=====	=====	
					<u>זכויות העמיתים וההתחייבויות</u>
					זכויות העמיתים
760,548	874,831	909,133	890,510	723,615	זכאים ויתרות זכות
<u>678</u>	<u>329</u>	<u>246</u>	<u>1,109</u>	<u>548</u>	
761,226	875,160	909,379	891,619	724,163	סך כל זכויות העמיתים וההתחייבויות
=====	=====	=====	=====	=====	

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

א(2). המאזנים באחוזים

<u>שיעור השינוי</u> (1)	<u>ליום 31 בדצמבר</u> <u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>נכסים</u> <u>השקעות</u>
			מזומנים ושווי מזומנים:
100.0%	0.48%	0.96%	מזומנים בבנקים
13.3%	<u>9.42%</u>	<u>10.67%</u>	פיקדונות קצרי מועד
17.5%	9.90%	11.63%	
	-----	-----	
			ניירות ערך סחירים:
26.6%	21.24%	26.89%	איגרות חוב ממשלתיות
61.0%	11.96%	19.25%	איגרות חוב קונצרניות
(41.8%)	<u>30.73%</u>	<u>17.90%</u>	מניות וניירות ערך אחרים
0.2%	63.93%	64.04%	
	-----	-----	
			ניירות ערך שאינם סחירים:
(9.8%)	14.17%	12.78%	איגרות חוב קונצרניות
(81.0%)	<u>1.53%</u>	<u>0.29%</u>	מניות וניירות ערך אחרים
(16.8%)	15.70%	13.07%	
	-----	-----	
7.7%	10.45%	11.25%	פיקדונות בבנקים
	-----	-----	
(38.0%)	0.02%	0.01%	סכומים לקבל בגין השקעות
	100.00%	100.00%	סך כל הנכסים
	=====	=====	
			<u>זכויות העמיתים וההתחייבויות</u>
0.0%	99.88%	99.92%	זכויות העמיתים
(33.3%)	<u>0.12%</u>	<u>0.08%</u>	זכאים ויתרות זכות
	100.00%	100.00%	סך כל זכויות העמיתים וההתחייבויות
	=====	=====	

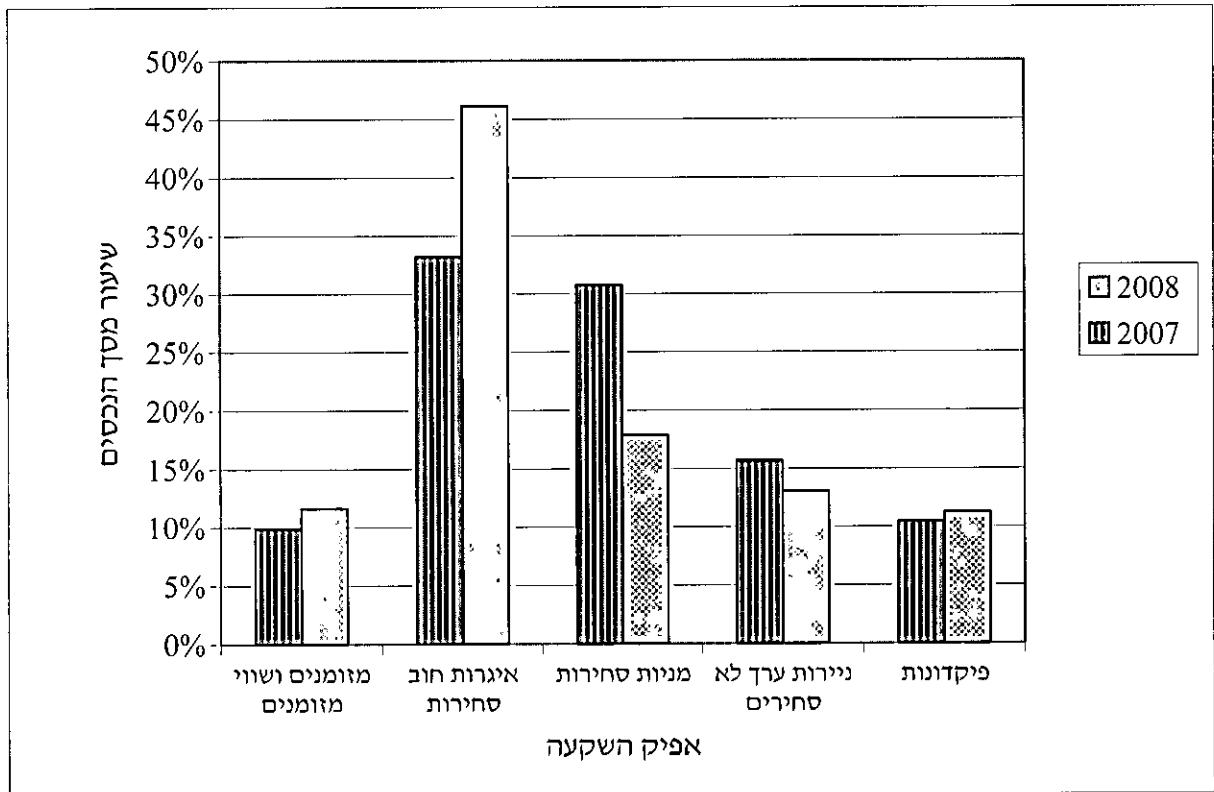
(1) שיעור השינוי של אחוז האפיק מכלל נכסי הקופה ביום 31 בדצמבר 2008 לעומת אחוז האפיק מנכסי הקופה ביום 31 בדצמבר 2007.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

א(3). ניתוח המאזנים

להלן תרשים המציג את שיעורי ההשקעה באפיקים מרכזיים מסך נכסי הקופה בסופי השנים:

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

א(4). ניתוח המאזנים

מאזן הקופה הסתכם ביום 31 בדצמבר 2008 ב- 724,312 אלפי ש"ח לעומת 891,619 אלפי ש"ח ביום 31 בדצמבר 2007, ירידה של 18.8%. השינוי במאזנה של הקופה השנה נבע בעיקר מההפסדים באפיקי השקעה שונים, בתוספת הצבירה השלילית נטו של זכויות עמיתי הקופה.

שיעור הפיקדונות בבנקים לתקופה קצרה מחודש, שהוא כ- 10.7% מסך כל הנכסים לתום שנת 2008, עלה בשיעור של 13.3% לעומת השנה הקודמת, שבה היה שיעורם כ- 9.4% מסך כל הנכסים.

אפיק מרכזי בתיק הנכסים של הקופה, הוא איגרות חוב שממשלת ישראל מנפיקה, ואשר סיכון המנפיק שלהן נחשב נמוך ביותר. שיעור איגרות החוב הממשלתיות הסחירות בקופה, הצמודות והלא צמודות, מתוך כלל נכסי הקופה, עלה לעומת השנה הקודמת ב- 26.6%. שיעור איגרות חוב אלו היה כ- 26.9% מסך כל הנכסים בסוף השנה (לעומת 21.2% בראשיתה). מתוכן, איגרות החוב הממשלתיות הסחירות הצמודות למדד היוו 10.8% מנכסי הקופה. העליה בשיעור האג"ח הממשלתיות נבעה מרכישת אג"ח אלה ע"י המנהלים ומעליה במחירם במהלך השנה כמו גם מקיטון התיק שנבע מירידת ערך נכסים אחרים.

ההשקעה הכוללת באפיק השקלי הלא צמוד (לרבות אג"ח אך למעט מניות וניירות ערך אחרים), הסתכמה ב- 27.7% מתיק הנכסים בסוף השנה. במהלך השנה נרכשו אג"ח שקליות בסכום של 74.4 מיליון ₪ (מתוכם כ- 67.5 באג"ח ממשלתיות).

אפיקי השקעה אחרים של הקופה הם פיקדונות בבנקים (לתקופה של חודש ומעלה) ואגרות חוב לא סחירות הצמודים למדד המחירים לצרכן. הנכסים משוערכים לפי שווי הוגן, התלוי בריבית השוק במועד השיערוך. אחזקת הקופה באפיקים אלו הסתכמה בסוף שנת 2008 ב- 23.8% מסך נכסי הקופה.

מרכיב המניות וניירות הערך האחרים הסחירים היה 17.9% מסך כל הנכסים בתום שנת 2008 ו- 30.7% בתום שנת 2007. הירידה נובעת מירידה בשווי המניות המוחזקות ע"י הקופה.

במהלך השנה השקיעה הקופה באפיק המט"ח, בין השאר באמצעות חוזים עתידיים ("פורורד") על שערי מט"ח. היקף ההשקעה באפיק בסוף השנה היה 6.4% מסך נכסי הקופה (כ- 13.5% אשתקד).

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

סכומים מדווחים

(באלפי שקלים חדשים)

ב(1). דוחות הכנסות והוצאות

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר

<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	
					<u>הכנסות (הפסדים)</u>
4,123	2,540	1,208	1,806	1,202	מזומנים ושוי מזומנים
14,410	15,982	13,266	16,690	18,883	מניירות ערך סחירים:
3,402	4,619	(1,356)	5,379	(22,187)	איגרות חוב ממשלתיות
<u>24,263</u>	<u>36,521</u>	<u>29,207</u>	<u>51,126</u>	<u>(112,302)</u>	איגרות חוב קונצרניות
42,075	57,122	41,117	73,195	(115,606)	מניות וניירות ערך אחרים
6,382	12,780	5,262	7,120	(7,924)	מניירות ערך שאינם סחירים:
(1,567)	1,727	(1,734)	(2,042)	(5,624)	איגרות חוב קונצרניות
4,815	14,507	3,528	5,078	(13,548)	מניות וניירות ערך אחרים
7,116	13,645	5,477	7,041	4,441	מפיקדונות:
97	-	-	-	-	פיקדונות בבנקים
<u>7,213</u>	<u>13,645</u>	<u>5,477</u>	<u>7,041</u>	<u>4,441</u>	הלוואות לאחרים
22	7	10	10	7	הכנסות אחרות
<u>58,248</u>	<u>87,821</u>	<u>51,340</u>	<u>87,130</u>	<u>(123,504)</u>	סך כל ההכנסות (ההפסדים)
1,659	1,850	2,028	2,077	3,151	<u>הוצאות</u>
187	192	184	157	1,082	דמי ניהול
1	7	7	5	-	עמלות ניירות ערך
<u>2</u>	<u>5</u>	<u>253</u>	<u>109</u>	<u>260</u>	פחת והפחתות
1,849	2,054	2,472	2,348	4,493	הוצאות מיסים
<u>56,399</u>	<u>85,767</u>	<u>48,868</u>	<u>84,782</u>	<u>(127,997)</u>	סך כל הוצאות
					הכנסות (הפסדים) נטו לשנת הדוח

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

(באלפי שקלים חדשים)

ב (2). דוח שיעורי הכנסה

להלן טבלה המפרטת את שיעור ההכנסה השנתית מן היתרה השנתית הממוצעת של הנכסים בכל אפיק.

<u>שיעורי הכנסה</u>		<u>הכנסה שנתית</u>		<u>יתרה שנתית ממוצעת (י)</u>		
<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	
(אחוזים)		(באלפי ש"ח)		(באלפי ש"ח)		
2.35%	1.40%	1,806	1,202	76,877	85,755	מזומנים ושווי מזומנים
		-----	-----	-----	-----	
						ניירות ערך סחירים:
6.66%	10.46%	16,690	18,883	250,742	180,450	איגרות חוב ממשלתיות
5.01%	(13.35%)	5,379	(22,187)	107,365	166,226	איגרות חוב קונצרניות
18.08%	(58.75%)	51,126	(112,302)	282,721	191,155	מניות וניירות ערך אחרים
11.42%	(21.49%)	73,195	(115,606)	640,828	537,831	
		-----	-----	-----	-----	
						ניירות ערך שאינם סחירים:
5.81%	(6.94%)	7,120	(7,924)	122,559	114,260	איגרות חוב קונצרניות
(**)	(**)	(2,042)	(5,624)	9,598	8,533	מניות וניירות ערך אחרים
3.84%	(11.03%)	5,078	(13,548)	132,157	122,793	
		-----	-----	-----	-----	
7.02%	5.00%	7,041	4,441	100,237	88,778	פיקדונות בבנקים
		-----	-----	-----	-----	
		-	-	5	5	רכוש קבוע
		-----	-----	-----	-----	
		-	-	21	131	נכסים אחרים, נטו
		-----	-----	-----	-----	
		10	7	-	-	הכנסות אחרות (***)
		-----	-----	-----	-----	
9.17%	(14.79%)	87,130	(123,504)	950,125	835,293	
		-----	-----	-----	-----	

(*) סכום יתרות הסגירה החודשיות כשהוא מחולק במספר חודשי הפעילות באפיק.
 (**) בסעיף זה מוצגות גם עסקאות עתידיות. ההכנסה מעסקאות אלו נגזרת מהשינויים בנכס הבסיס, והיתרה המאזנית נגזרת מההכנסה. לפיכך, לא הוצג שיעור ההכנסה.
 (***) ריבית פיגורים על גביית חובות מעסיקים.

הגורמים המשפיעים על שיעורי ההכנסה

1. שיעור ההכנסה של מזומנים ושווי מזומנים מושפע מהשינויים בשיעור ריבית בנק ישראל ומשינויים אקראיים ביתרות לסוף חודש.
2. שערי אגרות החוב הממשלתיות הסחירות עלו בשנת 2008, ברוב האפיקים.
3. עליית המחירים משתקפת בשיעור ההכנסה של אגרות החוב הממשלתיות הסחירות בתיק. שיעור ההכנסה השלילי באגרות החוב הקונצרניות הסחירות בשנת 2008 נובע מירידת המחיר של רוב אגרות החוב מסוג זה שהחזיקה הקרן.
4. הירידות שחלו בשערי המניות גרמו לתשואות שליליות באפיק בארץ ובחוי"ל במהלך השנה.
5. שיעורי ההכנסה של הנכסים הלא סחירים מושפעים גם מהשינויים בשיעורי הריבית בשוק אגרות החוב במשק.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

(באלפי שקלים חדשים)

ב (3). ניתוח הוצאות הקופה

שיעור השינוי (**)	באחוזים מן הנכסים על בסיס שנתי		2007	2008	דמי ניהול
	2007	2008	אלפי ₪	אלפי ₪	
	0.03%	0.00%	279	-	משכורות ונלוות
	0.01%	0.00%	(7)	-	התאמת הפרשות עובדים
	0.01%	0.00%	58	-	דמי גמולים לדירקטורים וחברי וועדות
	0.14%	0.00%	1,303	-	עמלת ניהול לבנק יהב מקצועיות:
	0.01%	0.00%	72	-	משפטיות
	0.00%	0.00%	43	-	ייעוץ השקעות
	0.01%	0.00%	48	-	ביקורת רואה חשבון
	0.01%	0.00%	61	-	מבקר פנים
	0.00%	0.00%	39	-	ייעוץ מקצועי אחר
	0.00%	0.00%	24	-	שכר דירה ואחזקת משרד
	0.01%	0.00%	52	-	פרסום ושיווק
	0.01%	0.00%	81	-	ביטוחים
	0.00%	0.00%	11	-	ימי עיון
	(0.00%)	0.35%	-	3,151	דמי ניהול לחברה המנהלת (1)
	0.00%	0.00%	13	-	הוצאות אחרות
45.13%	0.24%	0.35%	2,077	3,151	סה"כ דמי ניהול (3)
75.00%	0.04%	0.07%	157	1,082	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך (***) (3)
0.00%	0.00%	0.00%	5	-	פחת והפחתות
200.00%	0.01%	0.03%	109	260	הוצאות מיסים
			2,348	4,493	סך כל ההוצאות (4)
280.00%	0.10%	0.38%	989	3,151	הוצאות הנוגעות לצדדים קשורים (2)

(*) ההוצאה בגין שנת הדוח כשהיא מחולקת ביתרה השנתית הממוצעת לפי סופי חודשים, למעט ההערות שלהלן.
 (***) שיעור השינוי של אחוז ההוצאה מכלל נכסי הקופה ביום 31 בדצמבר 2008 לעומת 31 בדצמבר 2007.
 (****) השיעור מחושב לפי סיכום שנתי של סכום העמלות מתוך סך הקניות והמכירות שבעדן שולמו העמלות (בערך מוחלט).

ניתוח שיעורי השינוי המהותיים:

- (1) החל מיום 1/8/07 משולמים דמי הניהול לחברה המנהלת והיא משלמת לנותני השירותים השונים.
- (2) ראה פירוט בבאור 14 "בעלי עניין" בדוחות הכספיים המבוקרים.
- (3) השינוי בעמלות נובע מהשוני בהיקף העסקאות בהתאם למדיניות ההשקעות של הקרן ולהחלטת מנהלי התיק, לפי תנאי השוק המשתנים.
- (4) למידע נוסף על הוצאות ניהול הקופה, ראה בדוח רווח והפסד של החברה המנהלת.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

סכומים מדווחים

(באלפי שקלים חדשים)

<u>2004</u>	<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>
666,071	760,548	874,831	909,133	890,510
30,053	31,318	29,439	29,130	25,465
30,036	31,326	29,454	29,338	25,799
<u>3,616</u>	<u>3,777</u>	<u>3,664</u>	<u>3,278</u>	<u>2,799</u>
63,705	66,421	62,557	61,746	54,063
(23,969)	(21,700)	(20,930)	(17,767)	(45,797)
<u>(3)</u>	<u>(62)</u>	<u>(1,081)</u>	<u>(4,994)</u>	<u>(2,128)</u>
(23,972)	(21,762)	(22,011)	(22,761)	(47,925)
139	292	537	467	3,674
<u>(1,794)</u>	<u>(16,435)</u>	<u>(55,649)</u>	<u>(142,857)</u>	<u>(48,710)</u>
(1,655)	(16,143)	(55,112)	(142,390)	(45,036)
38,078	28,516	(14,566)	(103,405)	(38,898)
56,399	85,767	48,868	84,782	(127,997)
<u>760,548</u>	<u>874,831</u>	<u>909,133</u>	<u>890,510</u>	<u>723,615</u>

ג(1). דוחות על השינויים בזכויות העמיתים

זכויות העמיתים ליום 1 בינואר של השנה

הפרשות:

שכירים - הפרשות מעביד

- הפרשות עובד

עמיתים עצמאים

סך כל ההפרשות

תשלומים לעמיתים:

עמיתים שכירים

עמיתים עצמאים

סך כל התשלומים

העברת זכויות:

העברת זכויות אל הקופה

העברת זכויות מהקופה

סך העברת זכויות נטו

צבירה נטו

הכנסות (הפסדים) נטו

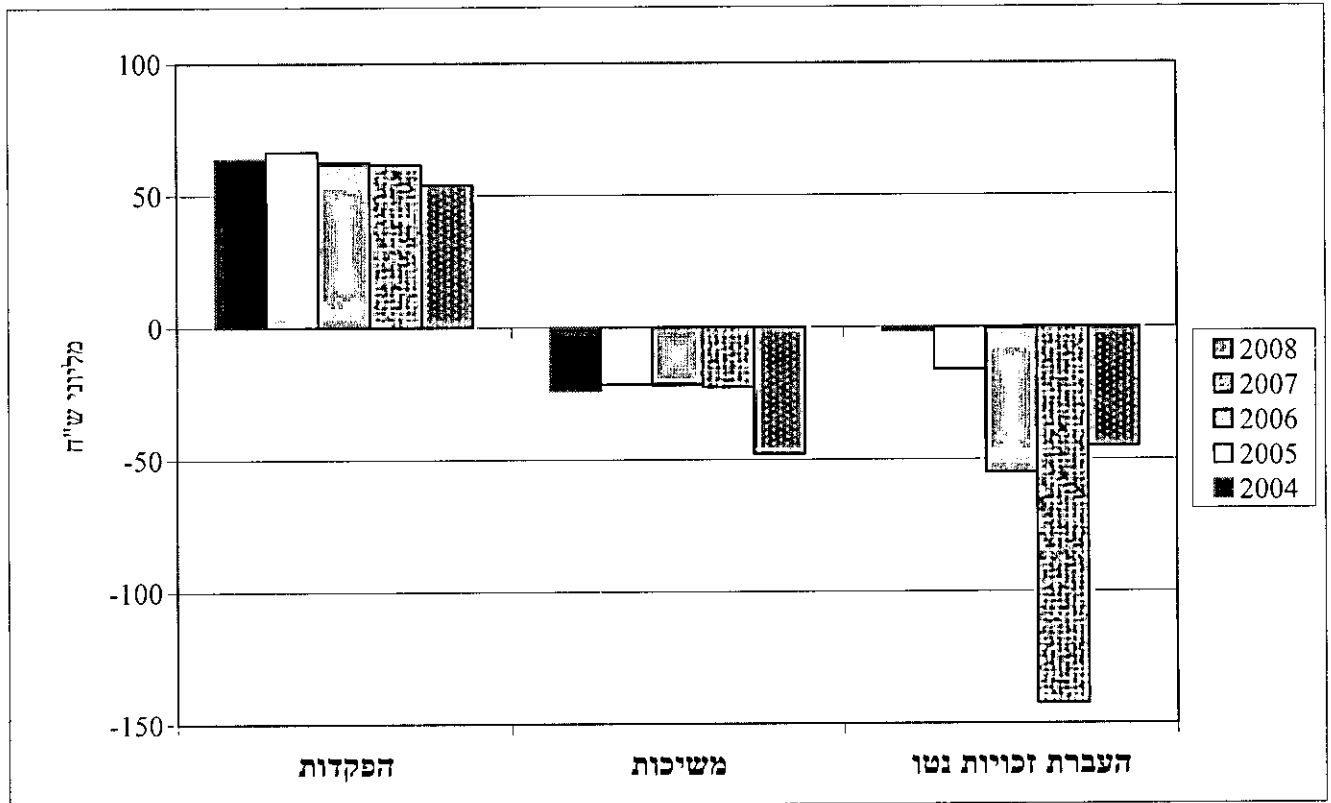
זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

ג (2). ניתוח הדוחות על השינויים בזכויות העמיתים

ג (2)א. תרשים של שינויים בזכויות העמיתים, לפי שנים.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

ג(2). ניתוח דוחות על השינויים בזכויות העמיתים (המשך)

ג(2)(ב).

<u>שיעור השינוי בין השנים</u>	<u>שנת 2007</u> <u>באלפי ש"ח</u>	<u>שנת 2008</u> <u>באלפי ש"ח</u>	
(12.4%)	61,746	54,063	הפקדות (1)
110.6%	22,761	47,925	משיכות (2)
(65.90%)	(142,857)	(48,710)	העברת זכויות מהקופה (3)
686.72%	467	3,674	העברת זכויות אל הקופה (3)

(1) ניתן לייחס את הירידה בהפקדות לירידה במספר חשבונות העמיתים, בעקבות מעבר עמיתים לקופות אחרות ומשיכותיהם.

(2) ניתן לייחס את הגידול במשיכות לרצון של העמיתים להוציא את כספם משוק ההון, השרוי במשבר.

(3) ניתן לייחס את הירידה בהעברות מהקופה לקופות אחרות והעלייה בהעברות אל הקופה, לפעולות השימור של הקופה ולתשואה הטובה של הקופה ביחס לקופות אחרות.

ג(2)(ג). שיעור החסכוניות שהבשילו (סכומים שעמיתים זכאים למשוך בלא הגבלה) מכלל נכסי הקופה הוא 22.2%, נכון ליום 31 בדצמבר 2008 (31/12/07) - 22.0%.

האפשרות הנגישה להעברת זכויות בין קופות, הופכת את שיעור הנזילות האפקטיבית ל - 100%.

ג(2)(ד). משך חיים ממוצע בחיסכון ליום 31 בדצמבר 2008 הוא 9.6 שנים (31/12/07) - 9.9. נתונים אלו מבטאים את הזמן הממוצע הדרוש כדי שכל העמיתים שחסכוניותיהם טרם הבשילו בסוף השנה יגיעו לתום תקופת החיסכון.

יתרות העמיתים בקופה, שזכאים למשיכת כספים, הינן בשיעור של 22.2% מכלל נכסי הקופה ליום המאזן (להלן - "יחס הנזילות"). בנוסף, עמיתים יכולים להעביר את כספם לקופה אחרת, גם אם אינם יכולים עדיין למשוך אותם כדין. הקופה נוהגת לממן את המשיכות וההעברות מן ההפקדות השוטפות, מתקבולים שוטפים מהשקעות הקופה, ואם צריך ממכירות בבורסה. (לצורך שמירה על יכולתה של הקופה לבצע תשלומים בכל עת מתייחסת מדיניות ההשקעות של הקופה, יחד עם שיקולי רווח וסיכון, גם ליחס הנזילות, וכן עוקבת אחר נתוני ההפקדות, המשיכות והעברת הזכויות בפועל. בדרך זו הקופה שומרת על היכולת להתמודד עם שינוי בהתנהגות העמיתים, עם העברת כספים מהקופה ועם משיכות כספים לא צפויות, אם יהיו). מדיניות ההשקעות מבוססת על השקעת חלק מהכספים בהשקעות נזילות שוטפות (פיקדונות שקליים קצרי טווח) ובאפיקים סחירים, הניתנים למימוש בהתאם לצרכי הנזילות.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008 (באלפי שקלים חדשים)

ג(2)(ה). התפלגות עמיתים לשנת 2008

שכירים

<u>סך זכויות העמיתים</u>	<u>משיכות (3)</u>	<u>הפקדות (2)</u>	<u>מספר עמיתים (1)</u>	<u>גילאים</u>
<u>לסוף השנה</u>				
1,212	9	468	232	עד לגיל 30
55,574	4,759	7,568	2,578	30-39
173,161	13,854	16,673	3,511	40-49
310,500	26,392	20,622	4,660	50-59
135,120	42,121	8,869	2,299	60-66
<u>30,961</u>	<u>7,372</u>	<u>429</u>	<u>763</u>	67 ומעלה
<u>706,528</u>	<u>94,507</u>	<u>54,629</u>	<u>14,043</u>	סה"כ

עצמאים

<u>סך זכויות העמיתים</u>	<u>משיכות (3)</u>	<u>הפקדות (2)</u>	<u>מספר חשבונות (1)</u>	<u>ותק בקופה (4)</u>
<u>לסוף השנה</u>				
2,630	161	637	387	עד 5 שנים (כולל)
13,705	1,918	1,996	989	5-9 שנים
211	49	234	4	10-14 שנים
14	-	16	1	15 שנים ויותר
<u>527</u>		<u>225</u>		ילידי 1961 ומעלה (5)
<u>17,087</u>	<u>2,128</u>	<u>3,108</u>	<u>1,381</u>	סה"כ

(1) המספר כולל את מספר החשבונות/העמיתים בסוף השנה ובתוספת עמיתים שפרשו (היינו, משכו את כל היתרה בחשבון במהלך השנה).

(2) כולל העברת זכויות אל הקופה.

(3) כולל העברת זכויות מהקופה.

(4) ותק בקופה לסוף השנה או מועד משיכת כל היתרה (לגבי עמיתים שמשכו את כל יתרתם במהלך השנה), המוקדם מביניהם.

(5) סך זכויות העמיתים מתייחסים לתנועות החל מ - 1/1/2006.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

ג(2)ו). שינוי במספר חשבונות העמיתים בשנת 2008

<u>מספר החשבונות</u>				<u>סוג העמיתים</u>
<u>31/12/08</u>	<u>פרשו השנה</u>	<u>הצטרפו השנה</u>	<u>31/12/2007</u>	
14,171	(1,278)	657	14,792	שכירים
<u>1,221</u>	<u>(160)</u>	<u>63</u>	<u>1,318</u>	עצמאים
<u>15,392</u>	<u>(1,438)</u>	<u>720</u>	<u>16,110</u>	סך הכל
				מתוכם חשבונות
				ביתרה של עד 500 ש"ח
				וללא תנועה בשנה
<u>911</u>	<u>(45)</u>	<u>271</u>	<u>685</u>	האחרונה (*)

הסברים אפשריים לשינויים בתנועות העמיתים, ראה לעיל בפרק ג(2)ב) לסקירת ההנהלה.

ד. דוח תשואות

התשואה הנומינלית ברוטו מחושבת לאחר ניכוי הוצאות עמלות ניירות ערך והוצאות מיסים אך לפני ניכוי דמי ניהול.

שיעורי התשואה אחידים לכל עמיתי הקופה.

שיעור התשואה השנתי האישי של כל עמית תלוי במשתנים נוספים, כגון הפקדות ומשיכות. שיעור התשואה השנתית של הקופה בשנת 2006 חושב החל מיום 30 בדצמבר 2005 (היום העוקב ליום העסקים האחרון בקופות הגמל בשנת 2005), כמו שיעור התשואה שנזקף לחשבונות העמיתים בשנת 2006.

התשואה השנתית הממוצעת מחושבת כממוצע הנדסי של שיעורי התשואה השנתיים.

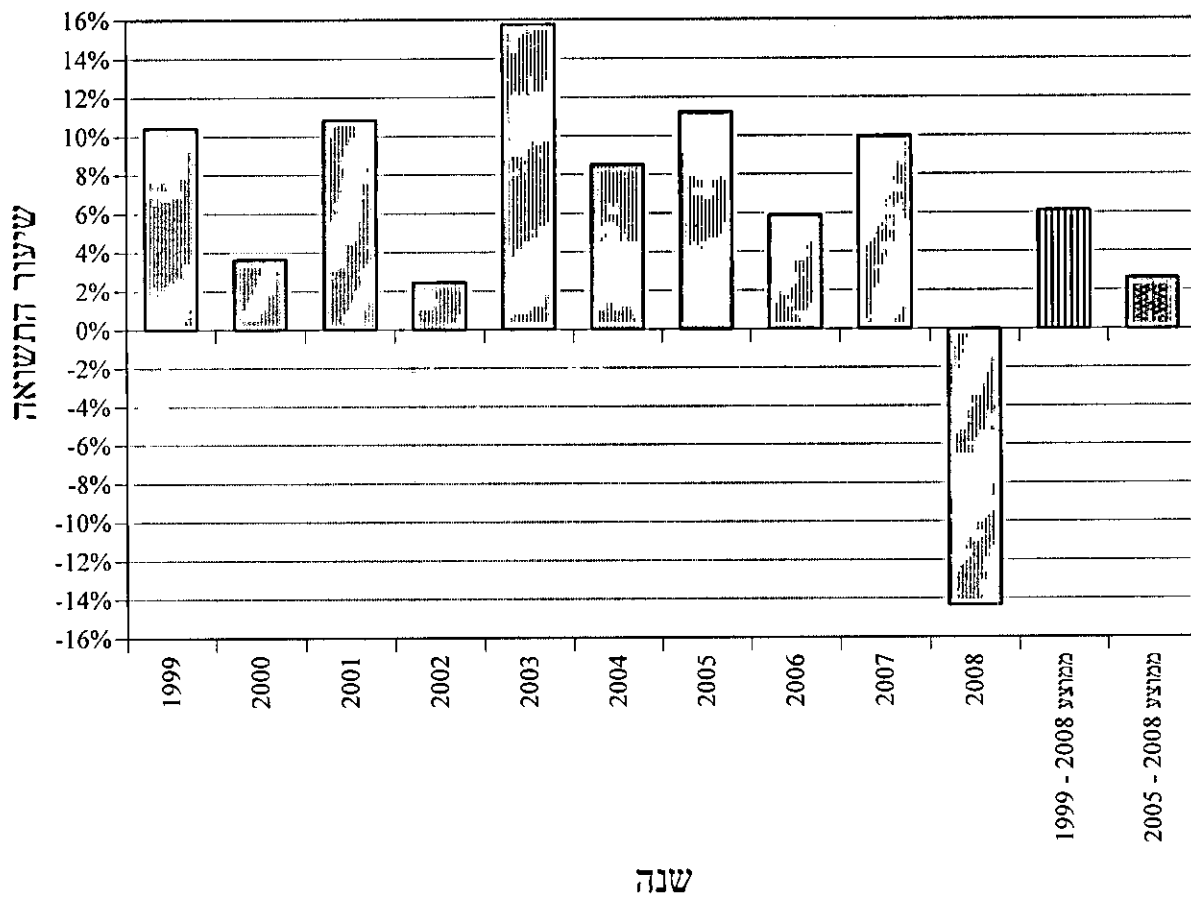
<u>תשואה שנתית</u>	<u>שנה</u>	<u>תשואה שנתית</u>	<u>שנה</u>
<u>נומינלית ברוטו</u>		<u>נומינלית ברוטו</u>	
15.78%	2003	(14.35%)	2008
2.44%	2002	9.99%	2007
10.84%	2001	5.88%	2006
3.64%	2000	11.24%	2005
10.43%	1999	8.52%	2004
<u>תשואה שנתית</u>			
<u>ממוצעת נומינלית</u>			
<u>סטטיית תקן</u>		<u>ברוטו</u>	<u>תקופה</u>
10.32%		2.63%	2008 - 2005
7.87%		6.12%	2008 - 1999

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

ד. דוח תשואות (המשך)

להלן תרשים המציג את התשואה הנומינלית ברוטו לפי שנים :

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

ה. דוח ניתוח השקעות

ה(1). דוח ניתוח השקעות נועד לתת כלי להשוואה בין תשואות תיק ההשקעות של הקופה ובין תיק סמן. תיק הסמן הוא תיק השקעות תאורטי המחולק לאפיקים לפי היחס שהיה בתיק הנכסים של הקופה, ותשואתו מחושבת לפי תשואות מדדי השוק. להלן הסברים על מונחים מהדוח:

א. אחוז האפיק מנכסי הקופה - מבוסס על ממוצע יתרת ההשקעה באפיק כשהוא מחולק בממוצע נכסי הקופה בסופי חודש.

ב. תשואות השוק הם כדלהלן:

מזומנים ושווי מזומנים : לפי מדד המק"מ.

נכסים סחירים : לפי המדד המפורסם המתאים לאפיק. מדד השוק באפיק מניות בחו"ל הוא נאסד"ק כללי. נכסים לא סחירים (אג"ח, פקדונות והלוואות) : לפי מדד אג"ח קונצרני סחיר.

ג. תשואה משוקללת בתיק הסמן - חושבה (ככלל) כמכפלה של אחוז האפיק מנכסי הקופה בתשואת השוק. באפיקים בדוח, שבהם לא צוינה תשואת השוק, חושבה התשואה המשוקללת כמכפלה של שני שיעורים: השיעור הראשון - ההכנסה השנתית באפיק חלקי סך כל ההכנסות השנתיות של הקופה. השיעור השני - התשואה השנתית הנומינלית ברוטו של הקופה.

ה(2). תאור כללי של מדיניות ההשקעות שיושמה בפועל על ידי הקופה:

ראה בדוח הדירקטוריון בפרק "ההתפתחויות הכלכליות במשק והשפעתן על מדיניות ההשקעות של הקופה", בסעיף 5 "מדיניות ההשקעות של הקופה על רקע ההתפתחויות הכלכליות".

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

(באלפי שקלים חדשים)

ה.3). דוח ניתוח השקעות (המשך)

<u>תשואה</u>	<u>תשואת</u>	<u>אחוז האפיק</u>	<u>אפיק השקעה</u>
<u>משוקללת</u>	<u>השוק</u>	<u>מנכסי הקופה</u>	
<u>בתיק הסמו</u>			
0.50%	5.47%	9.06%	מזומנים ושווי מזומנים
-----		-----	
			אג"ח ממשלתי
1.10%	9.55%	11.47%	אג"ח צמוד מדד בריבית קבועה
1.02%	12.50%	8.18%	אג"ח לא צמוד בריבית קבועה (שחר)
0.08%	3.76%	2.09%	אג"ח לא צמוד בריבית משתנה (גילון)
0.00%	5.47%	0.05%	מלווה קצר מועד
2.20%		21.79%	סה"כ אג"ח ממשלתי
-----		-----	
			אג"ח קונצרני סחיר
-3.07%	-16.64%	18.44%	אג"ח צמוד מדד
-0.02%	-5.51%	0.33%	אג"ח צמוד מט"ח
0.06%	9.67%	0.65%	אג"ח לא צמוד
-0.13%		0.65%	אג"ח חו"ל
-3.16%		20.07%	סה"כ אג"ח קונצרני סחיר
-----		-----	
			מניות וניירות ערך אחרים
-8.39%	-51.14%	16.41%	מניות וניירות ערך אחרים בארץ
-0.06%	-37.61%	0.16%	אג"ח להמרה
-0.01%	-74.41%	0.02%	כתבי אופציה (warrant)
-2.71%	-38.45%	7.06%	מניות וניירות ערך אחרים בחו"ל
-11.17%		23.65%	סה"כ מניות וניירות ערך אחרים
-----		-----	
			פקדונות והלוואות
-1.77%	-16.64%	10.61%	פקדונות והלוואות צמודות מדד
0.02%	9.67%	0.22%	פקדונות והלוואות שקליות
-0.01%	-5.51%	0.23%	פקדונות והלוואות צמודות מט"ח
-1.76%		11.06%	סה"כ פקדונות והלוואות
-----		-----	
			אג"ח קונצרני לא סחיר
-2.24%	-16.64%	13.44%	אג"ח צמוד מדד
0.00%	-5.51%	0.06%	אג"ח צמוד מט"ח
-2.24%		13.50%	סה"כ אג"ח קונצרני לא סחיר
-----		-----	
			נכסים אחרים
-0.39%		0.88%	קרנות השקעה
0.05%		-0.01%	חוזים עתידיים
-0.34%		0.87%	סה"כ נכסים אחרים
-----		-----	
-15.97%		100.00%	סה"כ
-14.35%			תשואת הקופה בפועל, נומינלית ברוטו
1.62%			הפרש

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

ו. ניהול סיכונים בהשקעות

היקף ההשקעה בכל אפיק ועיתוי ההשקעה נבחנים על פי הערכה של ההתפתחויות הכלכליות הצפויות בישראל ובעולם ועל פי הסיכונים שלהן:

סיכוני נזילות – הקופה מנהלת את נזילות הנכסים שלה על פי תזרימי ההפקדות, ההכנסות מהשקעות במזומן והמשיכות הצפויות. יתרות העמיתים בקופה, שזכאים למשיכת כספים, הינן בשיעור של 22.2% מכלל נכסי הקופה ליום המאזן. עמיתים שיבקשו למשוך את כספם, יזוכו תוך 4 ימי עסקים גמל.

צרכי הנזילות נובעים גם מזכותם של העמיתים להורות להעביר את כספם לקופה אחרת בתוך תקופה מינימלית של 20 יום. האפשרויות של העמיתים להוציא את כספם מהקופה מגדילות את אי הוודאות ביחס לצרכי הנזילות בעתיד, ומקטינות את יכולת הקופה להיערך להם. לקופה נכסים נזילים וסחירים בהיקף של 75.7% מסך נכסיה, ובאפשרותה לממש מרכיב זה אם יהיו משיכות גדולות מהצפוי.

היחס בין הנכסים הסחירים והנזילים לבין סך הסכומים שהעמיתים בקופת הגמל רשאים למשוך הוא 3.41. הקופה סבורה שיחס זה מספק מענה הולם לאפשרות של העמיתים למשוך את היתרות שצברו.

ניתוח נזילות הקופה

נכסים 31/12/06 (באלפי ש"ח)	נכסים 31/12/07 (באלפי ש"ח)	נכסים 31/12/08 (באלפי ש"ח)	נזילות (בשנים)
658,216	658,216	547,781	נכסים נזילים וסחירים
18,918	12,982	13,930	מח"מ של עד שנה
193,531	206,532	160,284	מח"מ מעל שנה
4,705	12,780	2,051	אחרים
<u>909,133</u>	<u>890,510</u>	<u>723,845</u>	סך הכל

משך החיים הממוצע של נכסי הקופה הוא 0.76 שנים. חישוב זה משקף את הזמן הממוצע המשוקלל מתאריך המאזן ועד למועד כל תקבול של זרם המזומנים (קרן וריבית) המהוון מהנכסים. החישוב אינו כולל "נכסים אחרים", ומתייחס לנכסים סחירים ונזילים כבעלי מח"מ של אפס שנים.

סיכון אשראי - הקופה מפזרת את השקעותיה בין מנפיקים שונים. לפני ההשקעה מנהלי התיקים בודקים את הדוחות הכספיים של המנפיק, איתנותו הפיננסית, דירוג נייר הערך בידי חברה מדרגת (אם יש) ופרמטרים רלוונטיים אחרים. בדיקות אלו משפיעות על סכום ההשקעה ועל תנאיה.

כמו כן, הקופה פועלת לפי תקנות מס הכנסה, הקובעות מגבלות שנועדו להתמודד עם סיכון האשראי.

אגף שוק ההון פרסם בשנת 2007 שני חוזרים המיועדים להתמודד עם ניהול סיכוני האשראי אגב פעילות השקעה, והעמדת אשראי לא סחיר על ידי גופים מוסדיים. תחולת החוזרים בשנת 2008.

הדירקטוריון וועדת ההשקעות פועלים בהתאם לחוזרים כאמור, תוך קבלת שירות ממנהל התיק "דש השקעות מוסדיים בע"מ".
הקופה לא נותנת אשראי לעמיתה.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

1. ניהול סיכונים בהשקעות (המשך)

31/12/06		31/12/07		31/12/08		נכון ליום
שיעור מסך הנכסים	באלפי ש"ח	שיעור מסך הנכסים	באלפי ש"ח	שיעור מסך הנכסים	באלפי ש"ח	
						נכסים שחירים
12.49%	113,559	11.36%	101,325	13.53%	98,063	השקעות בנכסי חוב בדירוג AA- לפחות (כולל)
0.06%	531	0.57%	5,061	5.17%	37,414	השקעות בנכסי חוב בדירוג עד AA-
0.10%	935	<u>0.03%</u>	<u>244</u>	<u>0.54%</u>	<u>3,907</u>	השקעות בנכסי חוב לא מדורגות ללא בטוחה מספקת
12.65%	115,025	11.96%	106,630	19.24%	139,384	סה"כ
-----	-----	-----	-----	-----	-----	
						נכסים בלתי שחירים
22.08%	200,762	23.18%	206,683	21.88%	158,450	השקעות בנכסי חוב בדירוג AA- לפחות (כולל)
0.06%	570	0.06%	513	1.86%	13,495	השקעות בנכסי חוב בדירוג עד AA-
1.22%	11,137	<u>1.38%</u>	<u>12,347</u>	<u>0.28%</u>	<u>2,051</u>	השקעות בנכסי חוב לא מדורגות ללא בטוחות
23.36%	212,469	24.62%	219,543	24.02%	173,996	סה"כ
-----	-----	-----	-----	-----	-----	
<u>36.01%</u>	<u>327,494</u>	<u>36.58%</u>	<u>326,173</u>	<u>43.26%</u>	<u>313,380</u>	סך כל השקעה בנכסי חוב

סיכוני שוק – מדיניות ההשקעות מתבססת על פיזור ההשקעות על מנת להגיע לרווח המירבי, תוך התחשבות בסיכונים השונים. דירקטוריון הקופה קובע מגבלות לגבי היקף ההשקעה בכל אפיק ואפיק. ההחלטות מתקבלות על פי ההתפתחויות הצפויות בשוקי הכספים וההון בישראל ובעולם.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

1. ניהול סיכונים בהשקעות (המשך)

ועדת ההשקעות, המתכנסת לפחות פעמיים בחודש, מחליטה על שיעורי ההשקעה בפועל בכל אפיק, ומתאימה את השיעורים, במידת הצורך, לשינויים החלים בשווקים השונים.

כמו כן, אם מתרחשים אירועים דחופים המחייבים החלטה לפני ההתכנסות המתוכננת של ועדת ההשקעות, מתקיימת התייעצות טלפונית בין נציגי הבנק, יועץ ההשקעות וחברים בוועדת ההשקעות, ומתקבלות החלטות איך להגיב לאירועים אלו.

הקופה עושה שימוש מכשירים נגזרים ובעסקאות עתידיות, בגלל נזילותם הגבוהה ובגלל יכולת התגובה המהירה באמצעותם לשינויים בלתי צפויים בשווקים השונים.

משך החיים הממוצע של איגרות החוב הסחירות הצמודות למדד שהקופה השקיעה בהן עומד על 4.3 שנים ליום 31/12/07 (3.6 שנים בסוף שנה קודמת), והתשואה הממוצעת לפדיון לאותו תאריך היא 8.9% (3.2% בסוף שנה קודמת). ככל שמשך החיים הממוצע ארוך יותר, גדלה השפעת השינוי בשיעור הריבית על מחירי האג"ח, הנושאים ריבית בשיעור קבוע. ככל שהתקופה מתארכת, קיטון נתון בשיעור הריבית גורם לעלייה גדולה בשווי האג"ח, ואילו עליית שיעור הריבית עלולה להשפיע לרעה על ערך התיק.

התקופה הממוצעת לפדיון של הפיקדונות ואיגרות החוב הלא סחירות הצמודים למדד עומדת על 3.2 שנים (3.6 שנים בסוף שנה קודמת), והתשואה הממוצעת לפדיון היא 6.9% נכון ליום 31 בדצמבר 2008 (4.7% בסוף שנה קודמת).

סיכון הריבית של הקופה בגין הפיקדונות והאג"ח הלא סחירים, משתקף באופן שוטף ברווחיותה של הקופה, בדומה לאג"ח סחירות. שערך נכסים אלו לפי שווי הוגן גורר הקטנת רווחי הקופה כאשר יש עליה בשיעור הריבית השוטפת והגדלתם בעת ירידה בשיעור הריבית.

54.0% מנכסי הקופה בסוף השנה צמודים למדד המחירים לצרכן. עליית מדד המחירים לצרכן חושפת את הרווחיות הריאלית של יתר הנכסים לירידה.

לקופה מרכיב צמוד למט"ח בשיעור של 6.4% מסך נכסיה (לא כולל חוזים עתידיים). המרכיב הצמוד למדד יושפע, ולו במידה חלקית, משינויים בשערי החליפין (אם יהיו). פיחות יגרום לעליית שווי הנכסים הצמודים למדד, וייסוף יגרום לירידת שוויים.

סיכון תפעולי - סיכון להפסד העלול להיגרם כתוצאה מכשלים או ליקויים במערכת, שיטות פגומות לעיבוד נתונים, טעויות אנוש, העדר תהליכי בדיקה ובקרה פנימיים נאותים וכן מאירועים חיצוניים. הקופה פועלת באופן שוטף להקטנת הסיכון, ולשמירת נוהלי עבודה נאותים. הקופה ערכה סקר סיכונים על מעילות והונאות מצד גורמים בתוך הארגון וגורמים מחוץ לארגון, וכן סקר על סיכונים אבטחת מידע. תהליכים אלו נעשו בעזרת יועצים חיצוניים. יישום דרישות סעיף 404 עשוי אף הוא לתרום להקטנת מקצת הסיכונים התפעוליים. פרוט נוסף לגבי יישום סעיף 404 ראה בביאור 21 – "תהליכי חקיקה ותקינה" בדוחות הכספיים.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

סקירת ההנהלה לשנת 2008

ו. ניהול סיכונים בהשקעות (המשך)

סיכון משפטי – סיכון להפסד כתוצאה מהעדר אפשרות לאכוף באופן משפטי קיומו של הסכם או חוסר מידע ונתונים, לאמת ולקוב אחר התחייבויות או זכויות פיננסיות, הנגזרות מהסכם, וכן סיכון להפסד בתביעה, אם תוגש, על ידי העמיתים. הקופה נעזרת ביועץ משפטי לקבלת שירותים משפטיים שוטפים, לליווי ישיבות הדירקטוריון שלה ולגבית פיגורים ממעסיקים, במידת הצורך.

ז. המדיניות בנוגע לזכויות העמיתים

הקופה אינה מלווה לעמיתיה ואינה מבטחת את עמיתיה בביטוח חיים.

ח. אירועים לאחר תאריך המאזן

ח(1) התפתחויות בשוק ההון לאחר תאריך המאזן

א. מתאריך הדוחות הכספיים ועד ליום 15/03/2009 עלה מדד ת"א 100 בשיעור של 7.74%, מדד איגרות החוב הממשלתיות בבורסה בתל אביב עלה בשיעור של 1.97% ומדד המחירים לצרכן (הידוע) ירד ב- 0.63%. בשער השקל חל פיחות בשיעור של 6.63% מול שער הדולר וריבית בנק ישראל ירדה ב- 1.75 נקודות האחוז והגיעה ל-0.75%.

ב. בחודשים ינואר – פברואר 2009 השיגה הקרן תשואה נומינלית ברוטו של 5.16% במסלול הכללי ו- 0.91% במסלול האג"ח.

ג. בתחילת שנת 2009, החלה הקופה להפעיל מסלול השקעה נוסף על המסלול הכללי, לפעילות באפיקים בעלי סיכון נמוך.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים
דוח ההתלה על אחריותה לדוח השנתי

הדוח השנתי, הוכן על ידי הנהלת ההנדסאים והטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ והיא אחראית לטוהרות הדוח.

דוח זה כולל, דוחות כספיים הערוכים בהתאם לעקרונות חשבונאים מקובלים וכללי הדיווח שנקבעו בהוראות חממונה על שוק ההון ביטוח ותסכון ובהנחיותיו, מידע נוסף הערוך במתאמה להם וכן מידע אחר.

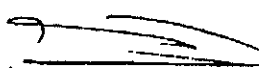
הדוחות הכספיים הנ"ל, נידונו בישיבת הדירקטוריון מיום 16/03/2009 ואושרו על ידו באותו תאריך.

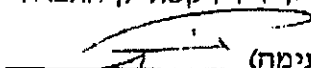
כדי לתבטיח את טוהרות הדיווח הכספי של קופת הגמל, מקיימת הנהלת החברה מערכת בקרה פנימית מקיפה שמטרתה להבטיח כי כל העסקות הנעשות על ידי החברה נערכות על פי הרשאות נאותות וכי נכסי הקופה מוגנים, שלמותם מבטחת והרשומות החשבונאיות מהוות בסיס מהימן לעריכת הדוחות הכספיים. מערכת הבקרה הפנימית מוגבלת מטבעה בכך, שאין היא מעניקה ביטחון מוחלט אלא בטחון סביר בלבד לגבי יכולתה לגלות ולמנוע טעויות ופעולות חריגות. העיקרון של הביטחון הסביר מבוסס על ההכרה, כי ההחלטה לגבי כמות המשאבים שתושקע בהפעלתם של אמצעי הבקרה חייבונ מטבע הדברים לקחת בחשבון את התועלת שתצמח מהפעלתם של אמצעים אלה.

דירקטוריון החברה, שהינו אחראי לעריכת הדוחות הכספיים ולאישורם, קובע את המדיניות החשבונאית ומפקח על יישומה וכן קובע את מבנה מערכת הבקרה הפנימית ומפקח על תפקודה. חמנתל הכללי אחראי לניהול השוטף של הקופה במסגרת המדיניות שנקבעה ע"י הדירקטוריון. הדירקטוריון באמצעות ועדותיו, מקיים מפגשים שוטפים עם הנהלת החברה וכן עם נציגי בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ, עם המבקר הפנימי ועם רואי החשבון של הקופה כמטרה לסקר את היקף עבודתם ואת תוצאותיה.

ח"ת גולדברג פרושן ושות', רואה החשבון המבקר של הקופה, ערך ביקורת של הדוחות הכספיים השנתיים של קופת הגמל, בהתאם לתקני ביקורת מקובלים. מטרת הביקורת לאפשר לו לחוות את דעתם באיזו מידה משקפים דוחות אלה, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים וכללי הדיווח שנקבעו בהוראות הממונה על שוק ההון ביטוח ותסכון ובהנחיותיו את מצבה הכספי של קופת הגמל, את תוצאות פעולותיה ואת השיטתיים בזכויות העמיתים. תוות הדעת של רואה החשבון המבקר מצורפת לדוחות הכספיים השנתיים.

כמו כן, המידע בדוח הדירקטוריון ובסקירת ההנהלה (להלן - "המידע הנלווה") נמסר לעיונו של רואה החשבון המבקר על מנת שיוכל להודיע אם קיימת אי התאמה מהותית בין המידע בדוחות הכספיים לבין המידע הנלווה, או אם המידע הנלווה כולל מידע שבאופן מהותי אינו תואם ראיות או מידע אחר שהגיעו לידיעת רואה החשבון המבקר במהלך הביקורת. לא נתקבלה הודעה כאמור מרואה החשבון המבקר. רואה החשבון המבקר לא נקט לצורך זה נהלי ביקורת נוספים על אלה שהיה חייב לנקוט לצורך ביקורת הדוחות הכספיים.

דביר כרמון
מנכ"ל החברה
 (חתימה)

שני שלמה
יו"ר דירקטוריון החברה
 (חתימה)

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ
תאריך אישור הדוח: 16/3/09

גולדברג פרושן ושות'י
רואי חשבון

דוח רואה החשבון המבקר של

קופה"ג הנדסאים וטכנאים

ביקרנו את תמאזונים המצורפים של קופה"ג הנדסאים וטכנאים (להלן - הקופה) לימים 31 בדצמבר 2008 ו-2007 את דוחות הכנסות וחוצאות ואת הדוחות על השינויים בזכויות העמיתים לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים. דוחות כספיים אלה הינם באחריות הדירקטוריון והנהלה של ההנדסאים והטכנאים תברה לניהול קופת גמל מפעלית בע"מ (להלן - החברה המנהלת). אחריותנו היא לחוות דעה על דוחות כספיים אלה בחתבסס על ביקורתנו.

ערכנו את ביקורתנו בהתאם לתקני ביקורת מקובלים, לרבות תקנים שנקבעו בתקנות רואי חשבון (דרך פעולתו של רואה חשבון), התש"ג-1973. על-פי תקנים אלה נדרש מאיתנו לתכנן את הביקורת ולבצעה במטרה להשיג מידה סבירה של ביטחון שאין בדוחות הכספיים הצגה מוטעית מהותית. ביקורת כוללת בדיקה מידגמית של ראיות התומכות בסכומים ובמידע שבדוחות הכספיים. ביקורת כוללת גם בחינה של כללי החשבונאות שיושמו ושל האומדנים המשמעותיים שנעשו על ידי הדירקטוריון והנהלה של החברה המנהלת וכן הערכת נאותות ההצגה בדוחות הכספיים בכללותה. אנו סבורים שביקורתנו מספקת בסיס נאות לחוות דעתנו.

לדעתנו, הדוחות הכספיים הנייל משקפים באופן נאות בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים לגבי קופות גמל והוראות אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, מכל הבחינות המהותיות, את מצבה הכספי של הקופה לימים 31 בדצמבר 2008 ו-2007, את תוצאות פעולותיה ואת השינויים בזכויות העמיתים לכל אחת מהשנים שהסתיימו באותם תאריכים.

כמוסבר בבאור 1 ב', הדוחות הכספיים לתאריכים ולתקופות דיווח שאחרי 31 בדצמבר 2003 מוצגים בסכומים מדווחים בהתאם לתקני חשבונאות של המוסד הישראלי לתקינה חשבונאית. הדוחות הכספיים לתאריכים ולתקופות דיווח שהסתיימו עד לתאריך הנייל מוצגים בערכים שהותאמו עד לאותו תאריך על פי השינויים בכח חקניה הכללי של המטבע הישראלי בהתאם להוראות אגף שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר.

גולדברג פרושן ושות'
רואי חשבון

תל-אביב, 30 במרץ 2009.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

הצהרת מנכ"ל

אני, דביר כרמון, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח השנתי של קופת גמל הנדסאים וטכנאים (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2008 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, חדוהות הכספיים ומידע כספי אתר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בזכויות העמיתים של קופת הגמל לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים חצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של קופת גמל; וכן-
 - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה חמנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. תערבנו את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח, בהתבסס על הערכתנו; וכן-
 - ג. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע במהלך התקופה המכוסה בדוח, שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה חמנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
5. אני ואחרים בחברה המנהלת המצהירים חצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת תביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
 - א. את כל תליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת החנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

 דביר כרמון, מנכ"ל

16/3/09
 תאריך

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

הצהרת בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ, מצהיר כי:

1. סקר את הדוח השנתי של קופת גמל הנדסאים וטכנאים (להלן: "קופת הגמל") לשנת 2008 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתו, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתו, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בזכויות העמיתים של קופת הגמל לימים ולתקופות המדווחים בדוח.
4. הבנק ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לצורך גילוי הנדרש בדוח של קופת גמל; וכן-
(א) קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לקופת הגמל, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בחברה המנהלת, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
(ב) הערכנו את היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של קופת הגמל והצגנו את מסקנותינו לגבי היעילות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח, בהתבסס על הערכתנו; וכן-
(ג) גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי שאירע במהלך התקופה המכוסה בדוח, שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
5. הבנק ואחרים בחברה המנהלת המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל:
(א) את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתה של החברה המנהלת לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי הנוגע לקופת הגמל; וכן-
(ב) כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של החברה המנהלת על דיווח כספי הנוגע לקופת הגמל.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריות הבנק או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ
נותן שירותי תפעול

11/13/09
תאריך

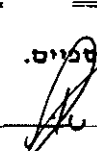
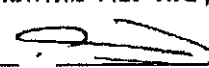
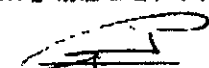

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

מאזנים

**סכומים מדווחים
(באלפי שקלים חדשים)**

ליום 31 בדצמבר		ביאור	נכסים השקעות
2007	2008		
		3	מזומנים ושווי מזומנים: מזומנים בבנקים פיקדונות קצרי מועד
4,313	6,966		
<u>83,982</u>	<u>77,271</u>		
<u>88,295</u>	<u>84,237</u>		
		4	ניירות ערך סחירים: איגרות חוב ממשלתיות
189,326	194,712	4	
106,630	139,384	4	איגרות חוב קונצרנט
<u>273,956</u>	<u>129,604</u>	6,7	מניות וניירות ערך אחרים
<u>569,912</u>	<u>463,700</u>		
		5	ניירות ערך שאינם סחירים: איגרות חוב קונצרנט
126,350	92,555	8	מניות וניירות ערך אחרים
<u>13,672</u>	<u>2,131</u>		
<u>140,022</u>	<u>94,686</u>		
<u>93,193</u>	<u>81,441</u>		פיקדונות בבנקים
197	99	10	סכומים לקבל בגין השקעות
<u>891,619</u>	<u>724,163</u>		סך כל הנכסים
		13	זכויות העמיתים ותחתחייבויות זכויות העמיתים
890,510	723,615	14	זכאים ויתרות זכות
<u>1,109</u>	<u>548</u>		סך כל זכויות העמיתים והתחייבויות
<u>891,619</u>	<u>724,163</u>		

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

כנן יחב לעובדי תמידה בע"מ דביר כרמון שני שלמה תאריך אישור הדוחות הכספיים
 מנכ"ל

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

דוחות הכנסות והוצאות

סכומים מדווחים (באלפי שקלים חדשים)

<u>שנת</u>	<u>לשנה</u>	
<u>שנסתיימה</u>	<u>ביום 31</u>	
<u>בדצמבר</u>	<u>2008</u>	<u>ביאור</u>
<u>2007</u>		
		<u>הכנסות (הפסדים)</u>
1,806	1,202	ממזומנים ושווי מזומנים
-----	-----	
16,690	18,883	מניירות ערך סחירים:
5,379	(22,187)	איגרות חוב ממשלתיות
<u>51,126</u>	<u>(112,302)</u>	איגרות חוב קונצרניות
73,195	(115,606)	מניות וניירות ערך אחרים
-----	-----	
7,120	(7,924)	מניירות ערך שאינם סחירים:
<u>(2,042)</u>	<u>(5,624)</u>	איגרות חוב קונצרניות
5,078	(13,548)	מניות וניירות ערך אחרים
-----	-----	
7,041	4,441	פיקדונות בבנקים
-----	-----	
10	7	הכנסות אחרות
-----	-----	
<u>87,130</u>	<u>(123,504)</u>	סך כל ההכנסות (ההפסדים)
-----	-----	
		<u>הוצאות</u>
2,077	3,151	דמי ניהול
157	1,082	עמלות ניירות ערך
5	-	פחת והפחתות
<u>109</u>	<u>260</u>	הוצאות מיסים
2,348	4,493	סך כל ההוצאות
-----	-----	
<u>84,782</u>	<u>(127,997)</u>	הכנסות (הפסדים) נטו לשנת הדוח
=====	=====	

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

דוחות על השינויים בזכויות העמיתים

סכומים מדווחים

(באלפי שקלים חדשים)

<u>2007</u>	<u>2008</u>	
909,133	890,510	זכויות העמיתים ליום 1 בינואר של השנה
-----	-----	
		<u>הפרשות:</u>
29,130	25,465	שכירים - הפרשות מעביד
29,338	25,799	- הפרשות עובד
<u>3,278</u>	<u>2,799</u>	עמיתים עצמאים
61,746	54,063	סך כל הפרשות
-----	-----	
		<u>תשלומים לעמיתים:</u>
(17,767)	(45,797)	עמיתים שכירים
<u>(4,994)</u>	<u>(2,128)</u>	עמיתים עצמאים
(22,761)	(47,925)	סך כל התשלומים
-----	-----	
		<u>העברת זכויות:</u>
467	3,674	העברת זכויות אל הקופה
<u>(142,857)</u>	<u>(48,710)</u>	העברת זכויות מהקופה
(142,390)	(45,036)	סך העברת זכויות נטו
-----	-----	
(103,405)	(38,898)	צבירה נטו
-----	-----	
84,782	(127,997)	הכנסות (הפסדים) נטו לשנת הדוח
-----	-----	
<u>890,510</u>	<u>723,615</u>	זכויות העמיתים ליום 31 בדצמבר של השנה
=====	=====	

הביאורים המצורפים מהווים חלק בלתי נפרד מהדוחות הכספיים.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

ביאור 1 - כללי

א. הקופה

1. קופת גמל הנדסאים וטכנאים (להלן – "הקופה") היא קופה לתגמולים ופיצויים שהוקמה במסגרת הסכמי שכר בסקטור הציבורי להכללת רכיבים לפנסיה. הקופה היא קופת גמל מאושרת על פי חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה – 2005 (להלן – "חוק קופות גמל"). הקופה מאושרת כקופה לתגמולים לשכירים ולעצמאיים. החל מיום 1/8/07 הקופה מנוהלת על ידי הנדסאים וטכנאים- חברה לניהול קופות גמל בע"מ (להלן – "החברה").

2. החברה התקשרה עם בנק יהב לעובדי המדינה בע"מ (להלן – "בנק יהב") לצורך קבלת שירותי תפעול לקופה. בנק יהב מנהל את חשבונות הקופה ואת חשבונות העמיתים לפי תקנון הקופה, הוראות החברה, הדירקטוריון והוועדות שלו ובכפוף להוראות כל דין.

ב. עיקרי המדיניות החשבונאית

1. הדוחות הכספיים נערכו בהתאם לכללי החשבונאות המקובלים בקופות גמל, בהתאם לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד - 1964 (להלן – "תקנות מס הכנסה") ולהוראות אגף שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר (להלן – "אגף שוק ההון").

2. דוחות כספיים בסכומים מדווחים :
הגדרות

סכום מדווח - סכום מותאם למועד המעבר, בתוספת סכומים בערכים נומינליים, שנוספו לאחר מועד המעבר, ובניכוי סכומים שנגרעו לאחר מועד המעבר. גריעת הסכומים לאחר מועד המעבר בוצעה בערכים נומינליים הסטוריים.

דיווח כספי נומינלי - דיווח כספי המבוסס על סכומים מדווחים.

מועד מעבר - המועד שלאחריו חל הדיווח הכספי הנומינלי, דהיינו 31 בדצמבר 2003.

בעלי עניין - כהגדרתם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח - 1968.

מדד - מדד המחירים לצרכן כפי שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.

בהתחשב בכך שכל הנכסים וההתחייבויות של הקופה הנם פריטים כספיים, מוצגים הדוחות הכספיים בערכים מדווחים והזיהם לערכים הנומינליים.

ג. הצגת הנכסים וההתחייבויות

נכסי הקופה וההתחייבויותיה נכללו בדוחות הכספיים לפי כללי ההערכה שנקבעו בתקנות מס הכנסה ובהוראות הדיווח של אגף שוק ההון כמפורט להלן:

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

ביאור 1 - כללי (המשך)

ג. הצגת הנכסים וההתחייבויות (המשך)

1. מזומנים ושווי מזומנים

-פיקדונות קצרי מועד כוללים פיקדונות שתקופת הפרעון בעת הפקדתם לא היתה יותר מחודש, שאינם מוגבלים בשימוש ושאנם משועבדים.
-הפיקדונות כוללים ריבית שנצברה לפי התנאים הנקובים בכל פיקדון.
-מזומנים ופיקדונות במטבע חוץ נכללו במאזן לפי שער החליפין היציג של אותו מטבע ביחס לשקל לתאריך המאזן.
-הפרשי שער בגין מזומנים ושווי מזומנים נרשמו בהכנסות ממזומנים ושווי מזומנים.

2. ניירות ערך סחירים

ניירות ערך סחירים כלולים בדוחות הכספיים כדלהלן:
-ניירות ערך סחירים בארץ מוצגים לפי שווי השוק ליום המאזן, לפי שער הסגירה שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בבורסת תל-אביב.
-ניירות ערך סחירים בחו"ל מוצגים לפי שווי השוק ליום המאזן, לפי שער הסגירה שנקבע לנייר הערך ביום המסחר האחרון בבורסה מחוץ לישראל או בשוק אחר מוסדר שהוא נסחר בו ולפי שערי החליפין היציגים ליום המאזן.
- אופציות מוצגות לפי שווי שוק. יתרות זכות הנובעות מכתובת אופציות מוצגות במסגרת ההתחייבויות בסעיף "זכאים ויתרות זכות".
-מניות שנסחרות הן בארץ והן בחו"ל משוערכות לפי שווי השוק ליום המאזן. שווי השוק נקבע לפי הבורסה בה כל מניה רשומה למסחר, ולפי שער הסגירה באותה בורסה, ביום המסחר האחרון בשנת 2008. שווי השוק בחו"ל מתורגם לשקלים לפי שערי החליפין היציגים ליום המאזן. כל המניות מסווגות כמניות סחירות בחו"ל.
-חוזים עתידיים (FUTURES) - רווח או הפסד הנובע מהחווה נזקף במלואו לדוח הכנסות והוצאות כנגד חיוב סעיף "מניות וניירות ערך אחרים" או זיכוי סעיף "זכאים ויתרות זכות" במאזן, בהתאמה.
-שוויים של הנכסים משוערך בניכוי עתודה למס בגין סעיף 3(ח) בפקודת מס הכנסה.

3. ניירות ערך שאינם סחירים

ניירות ערך שאינם סחירים כלולים בדוחות הכספיים כדלהלן:
-אגרות חוב ושטרי הון - לפי שווי הוגן המבוסס על היוון תזרים המזומנים (מועדים וסכומים) לפי שיעור הריבית המתאים לדרוג הנכס, לסוג הנכס, לבסיס ההצמדה שלו ולמועד הצפוי של כל תקבול או על פי ציטוט פרטני. כל זאת, על פי המודל עליו הורה הממונה על אגף שוק ההון, ולפי שיעורי הריבית והציטוטים הפרטניים, המתקבלים מחברה שנקבעה לשם כך על ידי אגף שוק ההון.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

ביאור 1 - כללי (המשך)

ג. הצגת הנכסים וההתחייבויות (המשך)

חוזים עתידיים (FORWARD) - על פי נוסחא המביאה בחשבון את המחיר העתידי והמחיר ליום המאזן של נכס הבסיס, שערי ריבית להיוון, והתקופה עד סיום החוזה. רווח או הפסד הנובע מהחווה נזקף במלואו לדוח הכנסות והוצאות כנגד סעיף "ניירות ערך אחרים" או סעיף "זכאים ויתרות זכות" במאזן, לפי העניין.

השקעות בקרן הון סיכון ובקרנות השקעה אחרות - השווי המוצג מתבסס על הדיווחים של הקרנות על שווי האחזקה של השותפים בהם. השערוך נעשה על יסוד המידע האחרון שהתקבל מהקרן ההון סיכון עד ליום המאזן.

מניות לא סחירות - על פי הערכת שווי מומחה.

מכשירים פיננסיים מורכבים (כגון CDO) - לפי ציטוטים מהמנפיק.

4. פיקדונות

פיקדונות בבנקים כוללים פיקדונות שתקופת הפירעון בעת הפקדתם הייתה ארוכה מחודש ימים. הפיקדונות כוללים בדוחות הכספיים לפי שווי הוגן המבוסס על היוון תזרים המזומנים לפי שיעור המתאים לדרגת הסיכון של הפיקדון ובהתאם למועד הצפוי של כל תקבול. כל זאת, על פי המודל עליו הורה הממונה על אגף שוק ההון. שיעורי הריבית מתקבלים מחברה שנקבעה לשם כך על ידי אגף שוק ההון.

5. עסקאות במטבע חוץ

- עסקה הנקובה במטבע חוץ נרשמת במועד ההכרה הראשוני בשקלים בהתאם לשער החליפין של מטבע החוץ במועד העיסקה.
- פריטים כספיים במטבע חוץ מדווחים לפי שער החליפין היציג ליום המאזן.

6. סכומים לקבל בגין השקעות

- ריבית ופדיון קרן לקבל - ריבית ופדיון קרן (לרבות הפרשי הצמדה עליהם) שטרם התקבלו עד לתאריך המאזן, על איגרת חוב סחירה אשר עברה את יום ה- EX.
- דיבידנד לקבל - דיבידנד שהוכרז לפני תאריך המאזן, וטרם התקבל עד לתאריך המאזן.

7. זכויות העמיתים

תקבולים והעברות לקופה ותשלומים והעברות מהקופה נכללים בחשבונות עם גבייתם או עם פירעונם בהתאמה. לפיכך, הדוחות על השינויים בזכויות העמיתים אינם כוללים סכומים שהצטברו ושטרם התקבלו או שולמו.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

ביאור 1 - כללי (המשך)

ד. הכנסות והוצאות

ההכנסות וההוצאות נכללות בדוח הכנסות והוצאות לפי בסיס מצטבר.

ה. שימוש באומדנים בעריכת הדוחות הכספיים

בעריכת דוחות כספיים לפי כללי חשבונאות מקובלים ההנהלה נדרשת להשתמש באומדנים ובהערכות. האומדנים וההערכות משפיעים על הנתונים המדווחים בדבר נכסים והתחייבויות, על הנתונים בדבר התחייבויות תלויות שניתן להם גילוי בדוחות הכספיים וכן על נתוני הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. התוצאות עשויות להיות שונות מאומדנים אלו.

ו. נכסים שאינם רשומים למסחר

בשנת 2008 הקופה לא ביצעה עסקאות להחלפת נכסים שאינם רשומים למסחר או למכירתם. למעט מכירה של CDO. ראה ביאור 18 בדוחות הכספיים.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

ביאור 2 - תשואות הקופה ושיעור השינוי במדד ובמט"ח

התשואות ברוטו מחושבות לאחר ניכוי עמלות ניירות ערך והוצאות מסים, ולפני ניכוי דמי ניהול. התשואות נטו מחושבות לאחר ניכוי עמלות ניירות ערך, הוצאות מסים ודמי ניהול. שיעורי התשואה אחידים לכל עמיתי הקופה. שיעור התשואה השנתי האישי של כל עמית תלוי במשתנים נוספים, כגון הפקדות ומשיכות. שיעור התשואה השנתית של הקופה בשנת 2006 חושב החל מיום 30 בדצמבר 2005 (היום העוקב ליום העסקים האחרון בקופת הגמל בשנת 2005), כמו שיעור התשואה שנוקף לחשבונות העמיתים בשנת 2006.

<u>2005</u>	<u>2006</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	
<u>בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר</u>				<u>א. תשואות הקופה</u>
<u>(ב א ח ו ז י ס)</u>				
11.24%	5.88%	9.99%	-14.35%	התשואה הנומינלית ברוטו
10.99%	5.65%	9.73%	-14.64%	התשואה הנומינלית נטו
<u>לסוף שנה</u>				<u>ב. מדד המחירים לצרכן ושערי חליפין של מטבעות עיקריים</u>
103.2	102.9	105.772	110.5	מדד המחירים לצרכן הידוע (בנקודות)
4.603	4.225	3.846	3.802	דולר של ארה"ב
7.9406	8.2884	7.7105	5.5481	לירה שטרלינג
5.4465	5.5643	5.6592	5.2973	אירו
<u>בשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר</u>				<u>ג. שיעור השינוי של מדדים נבחרים</u>
<u>(ב א ח ו ז י ס)</u>				
2.69%	-0.29%	2.79%	4.51%	מדד המחירים לצרכן (לפי המדד הידוע)
6.85%	-8.21%	-8.97%	-1.14%	שער החליפין של הדולר של ארה"ב
-4.42%	4.38%	-6.97%	-28.04%	לירה שטרלינג
-7.32%	2.16%	1.71%	-6.39%	אירו

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

(באלפי שקלים חדשים)

ביאור 3 - נכסים לפי בסיס הצמדה

ליום 31 בדצמבר 2008

<u>סה"כ</u>	<u>נכסים בחו"ל</u>	<u>בהצמדה למטבע חוץ</u>	<u>בהצמדה למדד המחירים לצרכן</u>	<u>ללא הצמדה</u>	
84,237	-	6,474	-	77,763	מזומנים ושווי מזומנים
-----	-----	-----	-----	-----	
					ניירות ערך סחירים:
194,712	-	-	78,401	116,311	איגרות חוב ממשלתיות
139,384	-	3,245	129,838	6,301	איגרות חוב קונצרניות
<u>129,604</u>	<u>34,862</u>	<u>-</u>	<u>10,432</u>	<u>84,310</u>	מניות וניירות ערך אחרים
463,700	34,862	3,245	218,671	206,922	סה"כ ניירות ערך סחירים
-----	-----	-----	-----	-----	
					ניירות ערך שאינם סחירים:
92,555	-	457	92,098	-	איגרות חוב קונצרניות
<u>2,131</u>	<u>14</u>	<u>27</u>	<u>-</u>	<u>2,090</u>	מניות וניירות ערך אחרים
94,686	14	484	92,098	2,090	סה"כ ניירות ערך שאינם סחירים
-----	-----	-----	-----	-----	
81,441	1,398	-	80,043	-	פיקדונות בבנקים
-----	-----	-----	-----	-----	
99	-	-	91	8	סכומים לקבל בגין השקעות
-----	-----	-----	-----	-----	
<u>724,163</u>	<u>36,274</u>	<u>10,203</u>	<u>390,903</u>	<u>286,783</u>	סך כל הנכסים
-----	-----	-----	-----	-----	
<u>(467)</u>	<u>-</u>	<u>(12)</u>	<u>-</u>	<u>(455)</u>	(*) התחייבויות בגין אופציות וחוזים עתידיים
=====	=====	=====	=====	=====	

(*) כלול בסעיף זכאים ויתרות זכות.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

(באלפי שקלים חדשים)

ביאור 3 - נכסים לפי בסיס הצמדה (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2007

<u>סה"כ</u>	<u>נכסים בחו"ל</u>	<u>בהצמדה למטבע חוץ</u>	<u>בהצמדה למדד המחירים לצרכן</u>	<u>ללא הצמדה</u>	
88,295	-	3,481	-	84,814	מזומנים ושווי מזומנים
-----	-----	-----	-----	-----	
					ניירות ערך סחירים:
189,326	-	-	131,918	57,408	איגרות חוב ממשלתיות
106,630	33,476	155	72,999	-	איגרות חוב קונצרניות
<u>273,956</u>	<u>76,024</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>197,932</u>	מניות וניירות ערך אחרים
569,912	109,500	155	204,917	255,340	סה"כ ניירות ערך סחירים
-----	-----	-----	-----	-----	
					ניירות ערך שאינם סחירים:
126,350	18	531	125,801	-	איגרות חוב קונצרניות
<u>13,672</u>	<u>3,434</u>	<u>291</u>	<u>601</u>	<u>9,346</u>	מניות וניירות ערך אחרים
140,022	3,452	822	126,402	9,346	סה"כ ניירות ערך שאינם סחירים
-----	-----	-----	-----	-----	
93,193	2,515	-	90,678	-	פיקדונות בבנקים
-----	-----	-----	-----	-----	
197	-	-	36	161	סכומים לקבל בגין השקעות
-----	-----	-----	-----	-----	
<u>891,619</u>	<u>115,467</u>	<u>4,458</u>	<u>422,033</u>	<u>349,661</u>	סך כל הנכסים
=====	=====	=====	=====	=====	
(921)	-	(921)	-	-	התחייבויות בגין חוזים עתידיים (*)
=====	=====	=====	=====	=====	

(*) כלול בסעיף זכאים ויתרות זכות.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

(באלפי שקלים חדשים)

ביאור 4 - איגרות חוב סחירות

	<u>31 בדצמבר</u>		
	<u>2007</u>	<u>2008</u>	
			א. ההרכב:
			איגרות חוב ממשלתיות סחירות בארץ:
	<u>189,326</u>	<u>194,712</u>	איגרות חוב ממשלתיות סחירות
	189,326	194,712	סה"כ איגרות חוב ממשלתיות סחירות:
	-----	-----	
			איגרות חוב קונצרניות סחירות:
			איגרות חוב קונצרניות סחירות בארץ:
	73,065	138,903	אינן ניתנות להמרה
	<u>89</u>	<u>481</u>	ניתנות להמרה
	73,154	139,384	סה"כ איגרות חוב קונצרניות סחירות בארץ
	-----	-----	
			איגרות חוב קונצרניות סחירות בחו"ל:
	<u>33,476</u>	-	אינן ניתנות להמרה
	33,476	-	סה"כ איגרות חוב קונצרניות סחירות בחו"ל
	-----	-----	
	<u>106,630</u>	<u>139,384</u>	סה"כ איגרות חוב קונצרניות סחירות
	-----	-----	
	<u>295,956</u>	<u>334,096</u>	סה"כ איגרות חוב סחירות

	<u>31 בדצמבר 2008</u>			
<u>31/12/2007</u>	<u>אג"ח קונצרניות</u>			
<u>סך הכל</u>	<u>סך הכל</u>	<u>להמרה</u>	<u>לא להמרה</u>	<u>אג"ח ממשלתיות</u>

					ב. מח"מ (בשנים):
					איגרות חוב סחירות:
2.78	4.61	-	4.39	4.62	בלתי צמודות
3.60	4.32	1.39	4.40	4.21	צמודות למדד
0.27	15.32	-	15.32	-	צמודות למט"ח
3.06	4.53	1.39	4.65	4.46	מח"מ ממוצע
					ג. תשואה ממוצעת משוקללת לפדיון (באחוזים):
					איגרות חוב סחירות:
4.77%	3.50%	-	8.05%	3.25%	בלתי צמודות
3.19%	8.94%	60.34%	12.32%	3.06%	צמודות למדד
6.68%	0.62%	-	0.62%	-	צמודות למט"ח
3.89%	6.86%	60.34%	11.85%	3.17%	תשואה ממוצעת משוקללת לפדיון

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

(באלפי שקלים חדשים)

ביאור 5 - איגרות חוב שאינן סחירות (*)

<u>31 בדצמבר</u>	<u>2007</u>	<u>2008</u>	א. ההרכב:
			איגרות חוב קונצרניות בלתי סחירות:
			איגרות חוב קונצרניות בארץ בלתי סחירות :
	126,332	92,555	בלתי ניתנות להמרה
	126,332	92,555	סה"כ איגרות חוב קונצרניות בארץ בלתי סחירות
	-----	-----	
			איגרות חוב בלתי סחירות בחו"ל:
	18	-	אינן ניתנות להמרה
	18	-	סה"כ איגרות חוב בלתי סחירות בחו"ל
	-----	-----	
	<u>126,350</u>	<u>92,555</u>	סה"כ איגרות חוב קונצרניות בלתי סחירות

<u>31/12/2007</u>	<u>31 בדצמבר 2008</u>	<u>איגרות חוב קונצרניות</u>	<u>לא להמרה</u>
<u>סך הכל</u>			
			ב. מח"מ (בשנים) :
			איגרות חוב שאינן סחירות:
3.43	3.10		צמודות למדד
2.22	0.98		צמודות למט"ח
3.42	3.09		מח"מ ממוצע
			ג. תשואה ממוצעת משוקללת לפדיון (באחוזים) :
			איגרות חוב שאינן סחירות:
4.67%	8.23%		צמודות למדד
6.11%	7.95%		צמודות למט"ח
4.67%	8.23%		תשואה ממוצעת משוקללת לפדיון

(*) ראה ביאור 20 ו' בקשר לאחזקה במכשירים פיננסיים מורכבים.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

(באלפי שקלים חדשים)

ביאור 6 - מניות סחירות

<u>31 בדצמבר</u>	
<u>2007</u>	<u>2008</u>
184,642	76,408
<u>9,101</u>	<u>5,865</u>
<u>193,743</u>	<u>82,273</u>

ההרכב:

מניות בארץ

מניות בחו"ל (1)

סך הכל מניות

(1) כולל מניות הסחירות הן בארץ והן בחו"ל.

ביאור 7 - ניירות ערך אחרים סחירים

<u>31 בדצמבר</u>	
<u>2007</u>	<u>2008</u>
13,036	18,117
-	146
<u>254</u>	<u>71</u>
<u>13,290</u>	<u>18,334</u>
-----	-----
<u>66,923</u>	<u>28,997</u>
<u>66,923</u>	<u>28,997</u>
=====	=====
<u>80,213</u>	<u>47,331</u>

א. ההרכב:

ניירות ערך אחרים סחירים בארץ:

תעודות סל

אופציות

כתבי אופציות

סה"כ ניירות ערך אחרים סחירים בארץ

ניירות ערך אחרים סחירים בחו"ל:

תעודות סל

סה"כ ניירות ערך אחרים סחירים בחו"ל

סה"כ ניירות ערך אחרים סחירים

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

(באלפי שקלים חדשים)

ביאור 8 - מניות וניירות ערך אחרים לא סחירים

31 בדצמבר		
2007	2008	
		א. ההרכב:
		ניירות ערך אחרים שאינם סחירים בארץ:
19	-	כתבי אופציות
9,327	2,090	קרנות השקעה
892	27	חוזים עתידיים (*)
10,238	2,117	סה"כ ניירות ערך אחרים שאינם סחירים בארץ:
-----	-----	
		מניות וניירות ערך אחרים שאינם סחירים בחו"ל:
3,434	14	מניות
3,434	14	סה"כ מניות וניירות ערך אחרים שאינם סחירים בחו"ל:
-----	-----	
13,672	2,131	סה"כ מניות וניירות ערך אחרים שאינם סחירים
		ב. פרטים לגבי ההשקעה בנכסים נגזרים:
(469)	-	- חשיפה למט"ח באמצעות עסקאות עתידיות שקל/מט"ח
778	488	- שווי בטוחות בשל עסקאות (**)
0.09%	0.07%	- שיעור הביטחונות שניתנו מתוך כלל נכסי הקופה

(*) ראה ביאור 14 "זכאים ויתרות זכות".

(**) בטחונות על פורוורדים במועלים סהר מחושבים לפי 5% מסך הנכסים.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

(באלפי שקלים חדשים)

ביאור 9 - פיקדונות בבנקים

31 בדצמבר

<u>2007</u>	<u>2008</u>

<u>93,193</u>	<u>81,441</u>

א. ההרכב:

פיקדונות בבנקים (*)

(*) כולל מוצרים מובנים בסך 1,398 אלפי ש"ח.

31/12/2007

סך הכל

31 בדצמבר 2008

פיקדונות

ב. מח"מ (בשנים) (*):

פיקדונות:

3.70

3.27

צמודים למדד

ג. תשואה ממוצעת משוקללת לפדיון

(באחוזים) (*):

פיקדונות:

4.66%

5.34%

צמודים למדד

(*) הנתונים אינם כוללים התייחסות לפקדונות מובנים בחו"ל.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

(באלפי שקלים חדשים)

ביאור 10 - ריבית, דיבידנד ופדיון קרן לקבל בגין השקעות

ליום 31 בדצמבר

<u>2007</u>	<u>2008</u>	
36	51	ריבית EX לקבל
161	8	דיבידנד לקבל
-	40	פדיון קרן לקבל
<u>197</u>	<u>99</u>	סה"כ ריבית וסכומים לקבל בגין ההשקעות

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

(באלפי שקלים חדשים)

ביאור 11 - השקעות מהותיות

להלן פרוט השקעות מהותיות (השקעה של יותר מחמישה אחוזים מסך נכסי הקופה) שביצעה הקופה במנפיק אחד או בתאגיד אחד:

1. בנק הפועלים בע"מ

שיעור מסך הנכסים <u>31/12/2007</u>	ליום 31 בדצמבר		שיעור מסך הנכסים <u>31/12/2008</u>	
	2007	2008		
0.87%	7,743	5,817	0.80%	במניות ובכתבי אופציה
0.01%	123	-	-	בניירות ערך אחרים
0.55%	4,877	4,287	0.59%	באיגרות חוב ובשטרי הון
5.51%	49,147	36,973	5.11%	בפיקדונות ובשווי מזומנים
6.94%	61,890	47,077	6.50%	סה"כ

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

(באלפי שקלים חדשים)

ביאור 12 - בעלי עניין (*)

להלן מידע על התחייבויות הקופה והוצאותיה בגין בעלי עניין. המידע בביאור זה מתייחס לחברה המנהלת, לחברי הדירקטוריון ולמנכ"ל הקופה:

		<u>יתרות במאזן (*)</u>	<u>1.</u>
	<u>2008</u>		
	<u>2007 (**)</u>		
זכאים חברה מנהלת	81	188	
	<u>81</u>	<u>188</u>	

(*) היתרות אינן צמודות ואינן נושאות ריבית.

		<u>הוצאות</u>	<u>2.</u>
	<u>2008</u>		
	<u>2007 (**)</u>		
דמי ניהול לחברה המנהלת	3,151	861	
דמי גמולים לדירקטורים וחברי וועדות	-	46	
ימי עיון	-	1	
ביטוחים	-	81	
	<u>3.151</u>	<u>989</u>	

(*) על פי סיכום דיון עם אגף שוק ההון מיום 4/6/2007, מידע על עסקאות ויתרות עם ההסתדרות הכללית והגופים הקשורים אליה לא הוצג בביאור זה, אף אם קיימת אחזקה שלהם בקופה.

(**) מספרי ההשוואה מוינו מחדש על מנת לכלול את הוצאות החברה המנהלת לחמשת חודשי השנה האחרונים של 2007.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

(באלפי שקלים חדשים)

ביאור 13 - זכויות עמיתים

<u>ליום 31 בדצמבר</u>		
<u>2007</u>	<u>2008</u>	
		<u>תיקונים המחייבים שינוי זכויות העמיתים :</u>
890,704	723,968	זכויות העמיתים כפי שרשום בחשבונותיהם (*)
(194)	(353)	זכויות שייגרעו מהעמיתים
<u>890,510</u>	<u>723,615</u>	סה"כ זכויות העמיתים בדוח
-0.02%	-0.04%	הגריעה לתשואת הקופה בעקבות השינוי בזכויות
		<u>פירוט לשינוי</u>
18	(71)	רווחים שחולקו ביתר ליום המאזן
(222)	-	שינוי בשערוך נכסי הקופה שבוצע לאחר תאריך המאזן
<u>10</u>	<u>(282)</u>	הפרשות להוצאות שנרשמו אחרי תאריך המאזן
<u>(194)</u>	<u>(353)</u>	

(*) כולל הפקדות בחשבון מעבר ליום המאזן בסך 10 אלפי ש"ח (אשתקד 2 אלפי ש"ח).

ביאור 14 - זכאים ויתרות זכות

<u>ליום 31 בדצמבר</u>		
<u>2007</u>	<u>2008</u>	
921	467	התחייבויות בגין מכשירים פיננסיים
<u>188</u>	<u>81</u>	הנדסאים וטכנאים - חברה לניהול קופות גמל בע"מ
<u>1,109</u>	<u>548</u>	סה"כ זכאים ויתרות זכות

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

(באלפי שקלים חדשים)

ביאור 15 - דמי ניהול

<u>לשנה שנסתיימה ביום</u>		
<u>31 בדצמבר</u>		
<u>2007 (*)</u>	<u>2008</u>	
279	-	משכורות ונלוות
58	-	דמי גמולים לדירקטורים וחברי וועדות
1,303	-	עמלת ניהול לבנק יהב (1)
		מקצועיות:
72	-	משפטיות
43	-	ייעוץ השקעות
48	-	ביקורת רואה חשבון
61	-	מבקר פנים
39	-	ייעוץ מקצועי אחר
24	-	שכר דירה ואחזקת משרד
52	-	פרסום ושיווק
81	-	ביטוחים
11	-	ימי עיון
-	3,151	דמי ניהול לחברה המנהלת (2)
<u>13</u>	<u>-</u>	הוצאות אחרות
<u>2,077</u>	<u>3,151</u>	סה"כ דמי ניהול (3)

הקופה גובה מעמיתיה דמי ניהול לפי הוצאות הניהול השונות בפועל. החברה המנהלת רשאית לגבות מעמיתי הקופה על פי תקנונה דמי ניהול בשיעור מירבי של 2.0% לשנה לפי הוצאות הניהול השונות בפועל. דמי הניהול מחושבים ונגבים מחשבונות העמיתים מידי חודש בחודשו. שיעור דמי הניהול אחיד לכל תשבונות העמיתים.

שיעור דמי הניהול שנגבו מעמיתים בשנת 2008, לפי הנוסחה המופיעה בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) התשכד-1964 (תוספת שישית, חלק ג') הוא 0.34%.

(*) דמי הניהול לסעיפיהם השונים כוללים סכומים שהועברו לחברה המנהלת החל מיום 1/8/2007. פרוט ראה בדוח רווח והפסד של החברה המנהלת.

השיעור השנתי האפקטיבי של דמי הניהול שהוצגו בדוח הכספי, ביחס ליתרות הנכסים החודשיות נטו בשנת 2008, הוא 0.35% (אשתקד 0.23%).

(1) הקופה מסרה את ניהול תיק ההשקעות שלה בסוף שנת 2007 לשלושה מנהלי תיקים. במרבית שנת 2007 שרותי החשקעות נתנו על ידי בנק יהב.

(2) החברה המנהלת הוקמה ביום 1.8.2007. ראה באור מספר 1 לדוחות הכספיים.

החל מיום הקמתה משולמים דמי הניהול לחברה והיא משלמת לנותני השרותים השונים.

(3) למידע נוסף על הוצאות ניהול הקופה, ראה בדוח רווח והפסד של החברה המנהלת.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים
ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

(באלפי שקלים חדשים)

ביאור 16 - עמלות

<u>לשנה שנסתיימה</u>		
<u>ביום 31 בדצמבר</u>		
<u>2007</u>	<u>2008</u>	
		סכומי העמלות ששולמו
<u>157</u>	<u>1,082</u>	עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך
<u>2007</u>	<u>2008</u>	
		פירוט העמלות העיקריות המשולמות על ידי הקופה (*)
0.08%	0.08%	עמלה בגין קניה ומכירה של מניות בארץ
0.05%	0.04%	עמלה בגין קניה ומכירה של אג"ח בארץ
(**)0.03%	0.02%	עמלה בגין קניה ומכירה של מק"מ
ש"ח 3.00-5.00	ש"ח 2.5	עמלה בגין קניה ומכירה של אופציות בארץ (ליחידה)
(***)	(***)	עמלה בגין קניה ומכירה של מניות בחו"ל
0.04%	0.04%	עמלה בגין קניה ומכירה של אג"ח בחו"ל
\$ 12-16	\$ 16	חוזים עתידיים סחירים (FUTURES) - לחוזה

באמצעות חבר בורסה אחר או באמצעות עושה שוק.

(*) בסוגי ניירות שנרשם תחום של עמלה, התחום משקף את העמלה הגבוהה ביותר והנמוכה ביותר, ששולמו במשך השנה.

(**) קנית מק"מ במקור : 0.025%

(***) העמלה בגין עסקאות במניות בחו"ל היא 0.1% משווי העסקה או 3 סנט ל - 1 ערך נקוב, לפי הגבוה מביניהם.

(****) העמלה בגין עסקאות במניות בחו"ל היא 0.1% בנוסף לעמלת הסוכן הזר.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

ביאור 17 – הוצאות מסים

א. הקופה היא קופת גמל מאושרת, כהגדרתה בסעיף 47 בפקודת מס הכנסה, והיא פועלת בכפוף לתקנות מס הכנסה.

ב. הכנסות הקופה פטורות ממס, לפי סעיף 219(2) בפקודת מס הכנסה ובכפוף להוראות הפקודה.

ג. הרכב הוצאות מסים אחרות:

<u>לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר</u>	
<u>2007</u>	<u>2008</u>
<u>אלפי ש"ח</u>	<u>אלפי ש"ח</u>

109

260

מהשקעות בניירות ערך זרים (*)

===

===

(*) הוצאות המס מהשקעות בניירות ערך זרים נוכח במקור, כמו למחזיקים אחרים בניירות בחו"ל.

ד. הקופה מגישה לרשות המסים את דוחותיה הכספיים. לקופה שומות סופיות עד לשנת 2006.

ביאור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. חוק הגנת השכר התשי"ח - 1958 מטיל התחייבות על החברה, בנסיבות שפורטו בחוק, בגין חובות של מעסיקים לעובדיהם, חובות אשר לא סולקו במועדס באמצעות העברת כספים לקופה. במקרים של פיגורי מעסיקים מדיניות הקופה היא לנקוט באמצעים לגביית החוב, לרבות בהליכים משפטיים, ולפיכך הקופה אינה צופה התחייבות בגין חוק זה.

בהתאם לתקנות הגנת השכר (פרטים ומסירת הודעות) התשל"ו - 1976, שנקבעו מכח החוק הנ"ל, קיימת חובת דיווח על המעביד למסור לקופה פרטים לגבי עובדיו, הכוללים בין היתר גם את שכר העבודה ששולם להם, סכומי חלקם של העובד והמעביד בתשלום לקופת הגמל והאם העובדים מבוטחים גם בקופת גמל אחרת. כמו כן, על המעביד לדווח באופן שוטף לקופה, על שינוי בחלק מפרטים אלו ובמיוחד על שינוי בשכר או בביטוח העובדים בקופה אחרת.

למרות האמור בתקנות הנ"ל, חלק מהמעבידים אינם מוסרים לקופה את כל המידע הנדרש מהם. בנוסף לכך, ההסדר החוקי התקף כיום, ובמיוחד סעיף 20 בחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) התשס"ה - 2005, מאפשר לעובד לקבוע בכל עת את קופת הגמל שאליה יועברו תשלומיו ותשלומי המעביד. מהאמור לעיל עולה כי, קיים קושי מובנה במילוי הוראות הנדרשות בחוק הגנת השכר ואין בידי הקופה מידע מדויק על הסכומים שלא הועברו אליה במועדס על ידי המעבידים, אלא אומדן בלבד.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

ביאור 18 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

האומדן לסכום החוב של המעסיקים לקופה בתאריך המאזן בגין הפסקות ברצף העברת התשלומים (בניכוי המחאות לפירעון עתידי בסך כ- 1 אלפי ש"ח) הוא כ- 91 אלפי ש"ח (כ- 102 אלפי ש"ח בסוף שנת 2007). האומדן האמור כולל סך של כ- 33 אלפי ש"ח בגין ריבית פיגורים (כ- 39 אלפי ש"ח בסוף שנת 2007).

ב. להלן מידע על חמשת המעבידים בעלי החוב הגבוה ביותר, למיטב ידיעת החברה, נכון ליום 31 בדצמבר 2008 (באלפי ₪):

<u>שם המעביד</u>	<u>הערכת קרן החוב</u>	<u>הערכת ריבית שנצברה</u>	<u>סך כל החוב</u>
עיריית בני ברק	21	1	22
עיריית סכנין	5	6	11
מועצה מקומית שוהם (בהוצאה לפועל)	-	11	11
מועצות הפועלים	5	2	7
מועצה מקומית ערערה בנגב	6	1	7

ג. בנק יהב מוציא מעת לעת מכתבי התראה למעבידים המפגרים בהעברת התשלומים לקופה במשך תקופה של שלושה חודשים ויותר. כמו כן, נשלחות הודעות לעמיתים בדבר הפיגור. היועץ המשפטי של הקופה מוציא מכתבי אזהרה כנגד מעסיקים חייבים, ואם צריך מגיש תביעות לבתי הדין לעבודה.

ד. להלן האמצעים שהחברה נקטה בהם כדי לגבות את החובות שצוינו בסעיף ב' שלעיל:

עיריית בני ברק- במהלך שנת 2008 הוגשה תביעה כנגד העירייה. העירייה הגיע להסדר תשלומים ופועלת לסגירת החוב.

עיריית סכנין – כנגד העירייה הוגשו תביעות וניתנו פסקי-דין הנמצאים בהליכי גבייה בהוצאה לפועל. היועץ המשפטי של החברה שולח מכתבי אזהרה בגין חובות חדשים וככל שלא ישולם החוב, תוגש תביעה נוספת בגין החוב שנוצר.

מועצה מקומית שוהם - נשלח מכתב אזהרה. ככל שלא ישולם החוב – תוגש תביעה. מועצות הפועלים – הבנק שולח מכתבי אזהרה באופן שוטף למעסיקים חייבים. ככל שלא ישולם החוב – תוגש תביעה.

מועצה מקומית ערערה שבנגב - במהלך 2008 נשלחו מכתבי אזהרה. בתחילת שנת 2009 הוגשה תביעה כנגד המועצה.

ה. הקופה התקשרה בחוזים עתידיים ובאופציות על מדדי מניות, שמקצתם טרם פקעו בתאריך המאזן. מידע נוסף ראה בביאור מספר 7 "מניות וניירות ערך אחרים סחירים", בביאור מספר 8 "מניות וניירות ערך אחרים לא סחירים" ובביאור מספר 16 "זכאים ויתרות זכות".

ו. הקופה השקיעה במכשירים פיננסיים מורכבים (ניירות ערך מסוג CBO ו-CDO), אשר שוויים במהלך השנה הופחת בשיעור ניכר. ערכם ליום המאזן עומד על 14 אלפי ₪ (3,453 אלפי ₪ אשתקד). במהלך השנה נמכרו CDO בסך של 253 אלפי ₪.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

ביאור 19 - תהליכי חקיקה ותקינה

להלן מידע על חקיקה (ראשית ומשנית) והוראות אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, בעלות השפעה בולטת על פעילות קופות גמל:

אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי

אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון במשרד האוצר, פרסם בחודש מאי 2007 חוזר בעניין "אחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית על דיווח כספי". החוזר קובע הוראות שמיועדות ליישם את דרישות סעיף 404 של ה- Sox Act (להלן – "סעיף 404"). מכח סעיף 404 פורסמו בארצות הברית הוראות באשר לאחריות ההנהלה על הבקרה הפנימית, וחוות דעתו של רואה החשבון המבקר לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי. יישום הוראות חוזר זה מחייב פיתוח והקמה של מערכות תשתית של בקרות פנימיות. יישומו המלא של החוזר בדוח השנתי של גוף מוסדי, החל מהשנה שתסתיים ביום 31 בדצמבר 2009. טיוטת חוזר של אגף שוק ההון שפורסמה ביום 7 בדצמבר 2008, דחתה בין השאר את יישומו המלא של החוזר, לשנה שתסתיים ביום 31 בדצמבר 2010.

החברה פועלת ליישום ההוראות כאמור לעיל. פרוט נוסף ראה בסעיף 9 לפרק מידע נוסף על סיכונים, בדוח הדירקטוריון.

חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (תיקון 3), התשס"ח-2008 (להלן "תיקון 3"): נכנס לתוקף ביום 28.01.08. בהתאם לתיקון 3 נקבע כי החל משנת 2008 הפקדות לקופות גמל לתגמולים ולקופת גמל אישית לפיצויים תתאפשרנה להתבצע בשני סוגים של קופות גמל:

(א) "קופת גמל משלמת לקצבה": קופת גמל לקצבה אשר ניתן למשוך ממנה כספים במישרין כקצבה או כהיוון קצבה לסכום חד פעמי בהגיע מועד הזכאות.

(ב) "קופת גמל לא משלמת לקצבה": קופת גמל לקצבה שלא ניתן למשוך ממנה כספים במישרין (למעט: כספי פיצויים וכספים המגיעים למוטביו של עמית לאחר פטירתו), אלא בדרך של העברתם לקופת גמל משלמת לקצבה.

לגבי כספים שמועד הפקדתם הינו מיום 1.1.2008 ואילך, קופות גמל לתגמולים וקופות גמל אישיות לפיצויים שפעלו עד ליום 31.12.2007, תשמשה כקופות גמל לא משלמות לקצבה.

כספים שמועד הפקדתם הינו עד ליום 31.12.2007, יהיו ניתנים למשיכה מקופות גמל לתגמולים במסלול הוני בהתאם לכללי המס שחלו עד לכניסתו של תוקף של תיקון 3.

הקופה הינה קופת גמל לא משלמת לקצבה.

בהתאם להוראת מעבר ביחס לחוק האמור, עמית עצמאי בקופת גמל לא משלמת לקצבה היה רשאי למסור עד ליום 31/12/08 הוראתו לביטול ההפקדות שבוצעו בעבורו עד ליום 30/6/06. הכספים שאת ביטול הפקדתם ביקש העמית כאמור, הוחזרו לעמית בניכוי מס רווחי הון בשל התקופה ממועד ההפקדה ועד מועד החזר.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

החל מ- 1/12/08 ניתן לראות במערכת הממוחשבת את ההבחנה בין היתרה הנובעת מהפקדות שבוצעו מתחילת שנת 2008 ואילך לבין היתרה הנובעת מהפקדות שבוצעו לפני שנה זו, באופן המאפשר להזין במערכת הוראות נפרדות, לרבות משיכה, ביחס לכל אחת מיתרות אלו.

תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964 (להלן: "תקנות קופות הגמל"). עד לחקיקת חוק קופות גמל הוסדרה פעילותן של החברות המנהלות והקופות על פי הוראות תקנות אלה. לאחר חקיקת חוק קופות הגמל, מוסדרת הפעילות על ידי שתי הוראות החקיקה במקביל. תקנות קופות הגמל קובעות, בין היתר, הוראות בעניין ביצוע תשלומים לקופות, שימוש בכספי הקופות, תשלומים לעמיתים, שערך נכסי הקופות, קביעת דמי הניהול, ניהול חשבונות, דיווחים לעמיתים ועוד.

תקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל)(תיקון), התשס"ט-2009 אשר פורסמו ביום 25.2.2009. התיקון לתקנות אלו מביא לביטול סעיפים בתקנות קופות גמל העוסקים בשיערוך נכסים (נושא זה מוסדר בתקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל)(חישוב שווי נכסים), התשס"ט-2009). התקנות תיכנסנה לתוקף 30 יום מיום פירסומן.

תקנות מס הכנסה (הארכת תקופת התשלום לקופת גמל ולביטוח חיים)(הוראת שעה), התשס"ט-2009, אשר אושרו על ידי הכנסת ביום 4.2.2009. בהתאם לתקנות אלו, הוארך המועד להפקדות עמיתים עצמאיים בגין סוף שנת המס 2008 עבור קופות גמל לקצבה וקרנות השתלמות, עד לא יאוחר ליום 28.02.2009. תנאי, שהפקדות אלו יוכרו כהפקדות עבור שנת המס של 2008, הוא שהעמית יגיש לגוף המוסדי בקשה עד ליום 1.4.2009 שבמסגרתה יבקש לשייך את ההפקדות שבוצעו עד ליום 28.2.2009 לשנת 2008.

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (העברת כספים בין קופות), התשס"ח-2008 מיום 24.03.2008. התקנות מסדירות את העברות הכספים שבין קופות הגמל השונות ובאות להחליף את הוראות תקנות מס הכנסה אשר הגדירו את התנאים להעברת כספים בין קופות גמל. הוראות התקנות עוסקות, בין היתר באלה: (1) מועדים רלוונטיים להעברה והסכום המועבר; (2) אופן העברת הכספים; (3) הקופות מהן ואליהן ניתן לבצע העברה (בתקנות אלו הורחבו אפשרויות ההעברה בין סוגי קופות הגמל השונים); (4) המקרים בהם לא ניתן לבצע העברת כספים; (5) קביעת טווחי זמן מוגדרים לביצוע העברת הכספים - ככלל, העברת כספים לקופה המקבלת תיעשה בתוך 10 ימי עסקים מיום שהוגשה בקשת ההעברה לקופה המעבירה - וקביעת סנקציה בגין איחור בהעברה; (6) העברת אחריות ביטוחית; (7) אפשרות לאחד חשבונות. איחוד חשבונות בקרנות השתלמות ובקופות גמל לתגמולים כפוף לכך שהוותק בקופה המקבלת נמוך מזה שבקופה המעבירה, ואולם איחוד חשבונות בקופת גמל לקצבה, קופת גמל לפיצויים ובקופת גמל לדמי מחלה אינו כפוף לוותק כאמור; (8) אפשרות לפצל חשבונות של עמית והאופן לפיצול החשבונות בקרנות השתלמות, בקופות גמל לתגמולים ובקרנות פנסיה חדשות; (9) חוב מעביד לקופה מעבירה. כמו כן, תקנות אלו הביאו, עם כניסתן לתוקף, לתיקונים בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), תשכ"ד-1964. הוראות התקנות נכנסו לתוקף החל מיום 01.10.2008, למעט לגבי העברות כספים מקופות ביטוח או אליהן - לעניין זה נקבע מועד מאוחר יותר לכניסת התקנות לתוקף, המועד הינו 01.01.2009, ולמעט לגבי תיקונים בעניינים מסוימים אשר נכנסו לתוקף כבר במועד פרסום התקנות מיום 24.3.2008, כדוגמת ביטול אפשרותו של מוטב להעביר את הכספים המגיעים לו מחשבון של עמית שנפטר לחשבון קופת גמל על שמו.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

העברת כספים בין קופות גמל (חוזר גופים מוסדיים 11-9-2008) מיום 05.08.08. מטרת חוזר זה, בהמשך ובהתאם לתקנות הניוד, היא להסדיר את הליכי העברת הכספים בין קופות גמל. החוזר מטפל בין היתר, בלוחות הזמנים להעברת הכספים, באופן ומועדים להעברת הכיסוי הביטוחי ובנתונים שיש להעביר בין החברות המנהלות. תחילתן של הוראות חוזר זה ביום 01.10.2008, למעט בעניינים מסוימים הקבועים בחוזר שלהם מועד תחילה מאוחר יותר מהמצוין לעיל.

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (חישוב שווי נכסים), התשס"ט-2009 אשר פורסמו ביום 25.2.2009. התקנות קובעות הוראות בדבר חישוב שווי נכסים של גוף מוסדי, בין היתר, בעניין: תדירות שיערוך הנכסים, שיטת חישוב שווי הנכסים. עם כניסת תקנות אלו לתוקף, תבוטלנה תקנות מסוימות בתקנות קופות גמל העוסקות בשיערוך נכסים במסגרת הקבוע בתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) (תיקון), התשס"ט-2009.

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הוצאות ישירות בשל ביצוע עסקאות), התשס"ח-2008 מיום 28.2.08. מטרת התקנות הינה להסדיר את סוגי ההוצאות שמותר לגוף מוסדי לגבות בשל עסקאות בנכסים שבניהולו כאשר הוצאות אלו לא יכללו במסגרת דמי הניהול אותם הוא גובה מהחוסכים. בין היתר, משתלבות התקנות עם המגמה הכללית של הממונה של על שוק ההון ביטוח וחסכון במשרד האוצר לעודד גופים מוסדיים מקומיים להגדיל את שיעור ההשקעה שלהם בנכסים בחו"ל. הוצאות הישירות שניתן להשית על העמיתים כוללות, בין היתר: (1) עמלות קניה ומכירה של ניירות ערך סחירים; (2) דמי שמירה בשל ניירות ערך סחירים וכל עמלה שגובה מי שמבצע את משמורת ניירות הערך (הקסטודיאן); (3) הוצאה הנובעת מהשקעה של קופת גמל בניירות ערך לא סחירים שאינם של צד קשור או ממתן הלוואה למי שאינו צד קשור, אם אין ההוצאה משולמת לצד קשור; (4) הוצאה הנובעת מהשקעה של קופת גמל בזכויות במקרקעין שאינן של צד קשור, אם אין ההוצאה משולמת לצד קשור; (5) עמלות ניהול חיצוני; (6) מסים החלים על קופת הגמל, על נכסיה, על הכנסותיה ועל עסקאות שנעשו בנכסיה; (7) דמי ביטוח בעד ביטוח משנה לקופת גמל משלמת לקצבה שאינה קופת ביטוח, המשולמים בתנאים שעליהם הורה הממונה. התקנות אף קובעות הוראות מעבר שבמסגרתן הורחבה הגדרת "עמלת ניהול חיצוני" והורחבה הגדרת "הוצאות ישירות", כמפורט בתקנות. התקנות נכנסו לתוקף 30 ימים מיום פרסומן.

חוזר הסכמים למתן שירותים מיום 10 בספטמבר 2006. בהתאם לחוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (עיסוק ביעוץ פנסיוני ובשיווק פנסיוני), התשס"ה-2005 (להלן חוק הייעוץ), נאסר על יועץ פנסיוני לקבל טובת הנאה או להיות ביחסי זיקה עם גוף מוסדי. בהתאם לחוזר זה, נקבע כי בכל התקשרות בין יועץ פנסיוני לגוף מוסדי בהסכם ניהול או תפעול, יראו כהסכם היוצר זיקה אסורה בין היועץ הפנסיוני לבין הגוף המוסדי, אלא אם התקיימו התנאים הקבועים בחוזר, ובכללם האיסור על היועץ הפנסיוני לגבות תשלום מן הגוף המוסדי בגין שירותי התפעול בשיעור העולה על 0.1% מסך הנכסים המנוהלים בהתאם לאותו הסכם תפעול. בנק יחב טרם נכנס לתחום הייעוץ הפנסיוני.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

הוראת שעה לעניין השקעה באגרות חוב קונצרניות (חוזר גופים מוסדיים 2008-9-16) מיום 04.11.08. מטרתו של חוזר זה לאפשר למשקיעים מוסדיים לחשב את שוויין של איגרות חוב קונצרניות של חברות ישראליות שנרכשו החל ממועד תחילתו ועד למועד שעליו יודיע הממונה, לפי עלותן המתואמת, ולקבוע את המסגרת והכללים בעניין זה. בהתאם לקביעת החוזר, ועדת ההשקעות תדון, לפחות אחת לרבעון, באופן ניהול מסגרת ההשקעה.

רשימת נכסי הגופים המוסדיים ברמת הנכס הבודד – עיזכון (חוזר גופים מוסדיים 2009-9-1) מיום 4.2.2009. חוזר זה מעדכן את הוראות חוזר 2008-9-2, שעניינו רשימת נכסי הגופים המוסדיים ברמת הנכס הבודד, לצורך הוספת דיווח על נכסי חוב קונצרניים המחושבים לפי עלותם המתואמת כאמור בהוראת שעה לעניין השקעה באגרות חוב קונצרניות (חוזר גופים מוסדיים 2008-9-16) מיום 04.11.08.

חוזר רשימת נכסי הגופים המוסדיים ברמת הנכס הבודד (חוזר גופים מוסדיים 2008-9-2) מיום 20.01.08 קובע כי על הגופים המוסדיים לפרסם באתר האינטרנט שלהם את רשימת הנכסים ברמת הנכס הבודד בהתאם לאמור בחוזר זה ובהמשך להוראות חוזר גופים מוסדיים 2007-9-8 בעניין מידע נדרש באתר אינטרנט של גוף מוסדי. מתכונת הפרסום היא בכל רבעון. הטעמים לפרסום האמור הינם: (1) הצגת מידע זמין בדבר אופן השקעת כספי הציבור על ידי הגופים המוסדיים, כך שכל מבוטח או עמית יוכל לדעת כיצד הושקעו כספי החיסכון שלו, כחלק מהמדיניות להגברת הגילוי הנאות והשקיפות. (2) יצירת אחידות במידע שמספקים הגופים המוסדיים לציבור, בנוגע לכספי ההשקעות של המבוטחים או העמיתים. תחילתו של חוזר זה מהדיווחים בגין הרבעון השני של שנת 2008. ביום 25.08.08 פורסם תיקון (על דרך הוספה והבהרה) לחלק מהוראות חוזר זה בחוזר "רשימת נכסי הגופים המוסדיים ברמת הנכס הבודד – תיקון" (חוזר גופים מוסדיים 2008-9-12) תחילתו של החוזר המתקן מיום פרסומו.

חישוב לראשונה של נכסי השקעה בגופים מוסדיים (חוזר גופים מוסדיים 2008-9-9) מיום 01.07.08. מטרת חוזר זה הינה קביעת אופן חישוב שווי נכס סחיר ונכס לא סחיר במועד ההכרה הראשון של הנכס. העיקרון המנחה הוא שיש לקבוע את השווי ההוגן של נכס ביום ההכרה הראשון לפי הסכום ששולם עבורו. כמו כן, נקבע כי החל ממועד תחילתו של חוזר זה, חישוב ערכו של נכס חוב סטנדרטי לא סחיר שאינו רשום למסחר, היכן שנדרש לפי הוראות הממונה, יפורסם ויעודכן על-ידי חברה מצטטת שנבחרה בהתאם להוראות הדין. גוף מוסדי יתקשר עם החברה בהתאם לתנאים שייקבעו על ידי הממונה. תחילתן של הוראות חוזר זה מיום כניסת תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (חישוב שווי נכסים), התשס"ט – 2009 לתוקף.

תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (הגנה ממשלתית על החיסכון הפנסיוני) (הוראת שעה), התשס"ט-2009

מיום 25.2.2009. התקנות קובעות את האופן שבו יקבל עמית, הזכאי להגנה על כספי החיסכון שלו בהתאם להחלטת הממשלה מס' 4323 מיום י"ז בכסלו התשס"ט (14 בדצמבר 2008) בעניין סיוע ממשלתי לחיסכון פנסיוני (להלן: "החלטת הממשלה"), את אותה הגנה. החלטת הממשלה גובשה לאור אירועים שפקדו את שוק ההון הישראלי ונועדה להעניק הגנה ממשלתית לכספי החיסכון הפנסיוני של עמיתים בכפוף לתנאי זכאות לקבלתה, כמפורט בהחלטת הממשלה ובאופן המפורט בה.

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

תקנות אלו קובעות, כי לגבי עמית המבקש לממש את ההגנה לה הוא זכאי לפי החלטת הממשלה, יראו את סכום השתתפות הממשלה כאילו נצבר לזכותו, במועד מימוש ההסדר (כהגדרתו בהחלטת הממשלה), וכי עמית זה יהיה רשאי למשוך את הסכום המוגן (כהגדרתו בתקנות) ואת סכום השתתפות הממשלה, כולם או חלקם, רק בדרך של קצבה, זולת אם הוא רשאי לפי סעיף 23 לחוק קופות גמל למשוך את הסכומים האמורים שלא בדרך של קצבה ולמעט בדרך של היוון קצבה לסכום חד פעמי. זאת ועוד, קובעות התקנות הוראות בדבר שמירת נתונים. תוקפן של תקנות אלו הינו עד ליום 31.12.2018.

הוראות נוספות

בשנת 2008 נכנסו לתוקף, בין השאר, גם החוקים, התקנות וההוראות בעניינים הבאים (חלקם ליישום לאחר שנת 2008):

· פרסום מרכיבי התשואה של הגופים המוסדיים.
· ביטוח משלים לעמיתים בקופות הגמל ובקרנות הפנסיה.
· דוח חודשי של הגופים המוסדיים – תיקון.
· תיקונים והבהרות לחוזרי אשראי ועדכון לוחות הזמנים ליישום.
· דיווח עמלות המשולמות על ידי גופים מוסדיים – תיקון.
· שימוש בפוליגרף ביישוב תביעה.
· מתנות והטבות למבוטחים ולעמיתים.
· הבהרה לעניין חובת דיווח על פעולה בלתי רגילה לפי צו איסור הלבנת הון.

אגף שוק ההון פרסם מספר טיוטות העוסקות בנושאים שונים. להלן הנושאים של חלק מהטיוטות אשר טרם נכנסו לתוקף נכון לתאריך המאזן:

· בירור ויישוב תביעות וטיפול בפניות הציבור.
· הסדרת אופן התנהלותם של הגופים המפוקחים במסגרת בירור תלונות הציבור.
· הוראות לעניין רואה החשבון המבקר של גוף מוסדי.
· דיווח על נושאי משרה בגופים מוסדיים.
· הצהרה על מדיניות השקעה צפויה בגופים המוסדיים.
· חישוב שווי נכסים לא סחירים של גוף מוסדי.
· מבנה אחיד להעברת מידע בתחום החיסכון הפנסיוני.
· צירוף עמיתים לגוף מוסדי.
· איסוף מידע סטטיסטי אגב יישוב תביעות.
· גמול לדירקטורים חיצוניים בגופים מוסדיים.
· שירותי תפעול זמניים.
· טיוב נתוני זכויות עמיתים

קופת גמל הנדסאים וטכנאים

ביאורים לדוחות הכספיים לשנת 2008

ביאור 20 - אירועים לאחר תאריך המאזן

מתאריך הדוחות הכספיים ועד ליום 15/03/2009 עלה מדד ת"א 100 בשיעור של 7.74%, מדד איגרות החוב הממשלתיות בבורסה בתל אביב עלה בשיעור של 1.97% ומדד המחירים לצרכן (הידוע) ירד ב- 0.63%. בשער השקל חל פחות בשיעור של 6.63% מול שער הדולר וריבית בנק ישראל ירדה ב- 1.75 נקודות האחוז והגיעה ל-0.75%.

לגורמים אלו תהיה השפעה על שווי אחזקות הקופה ועל החלטות ההשקעה של ועדת ההשקעות, ולפיכך על התשואה.

בחודשים ינואר – פברואר 2009 השיגה הקופה תשואה נומינלית ברוטו של 5.16% במסלול הכללי ו- 0.91% במסלול האג"ח.

ב. בתחילת שנת 2009, החלה הקופה להפעיל מסלול השקעה נוסף על המסלול הכללי, לפעילות באפיקים בעלי סיכון נמוך.